

บทที่ 2

บริบททางสังคม

การวิจัยเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนักศึกษา กับหลักศีลธรรมของพุทธศาสนา เถรวาทที่ศึกษาเฉพาะนักศึกษาปริญญาตรี 3 สถาบันการศึกษาในจังหวัดขอนแก่นนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบบริบททางสังคม ที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนักศึกษา ดังนี้

1. เพศ
2. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน
4. บริบททางสังคม

1. เพศ

1.1 ความหมายของเพศ

ความหมายของเพศ (Sex) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายเอาไว้ว่าเพศคือรูปที่แสดงให้รู้ว่าหญิงหรือชาย

อุมาวัลย์ จันทะแก้ว (2547) ได้กล่าวว่า เพศ หมายถึง ลักษณะที่แสดงให้รู้ว่าเป็นชายหรือหญิงรวมถึงพฤติกรรมต่างๆที่ชายและหญิงแสดงออกทางความรู้สึก สัญชาตญาณทางเพศ ความสนใจซึ่งกันและกันตลอดจนการมีเพศสัมพันธ์ทั้งชายและหญิง

ท่านพุทธทาสภิกขุ ได้กล่าวเอาไว้ว่า เพศย่อมหมายถึง เพศตรงกันข้ามก็ต้องมีสองเพศ สำหรับคำว่าเพศ ที่มีความหมายเต็มที่จะต้องสำหรับมนุษย์ บุคคล ที่มีอายุหรือมีร่างกายเติบโตจนขนาดที่อวัยวะเกี่ยวกับเพศทำหน้าที่ได้

Webster (1994 อ้างถึงใน อุมาวัลย์ จันทะแก้ว, 2547) ได้กล่าวว่าเพศ หมายถึง

1. การแบ่งสิ่งมีชีวิตโดยเฉพาะมนุษย์ แบ่งออกเป็นเพศชาย หรือเพศหญิง
2. ลักษณะของร่างกายสิ่งมีชีวิต ซึ่งเกิดจากการสืบพันธุ์ของมารดา โดยการแยกและการรวมกันทางโครโมโซม จนแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงเป็นชาย หรือหญิง
3. ขอบเขตของพฤติกรรมระหว่างบุคคล โดยเฉพาะกับชาย หรือหญิงเกี่ยวข้องกันโดยตรงกับการอยู่ร่วมกัน

4. สัญลักษณ์ทางเพศและการแสดงออกของสัญลักษณ์นั้น อาจออกมาในรูปแบบของการมีเพศสัมพันธ์

Kirkendall (1960 อ้างถึงใน สุทธิวรรณ ชินสาย, 2548) ได้อธิบายว่า เรื่องเพศมีความหมายและขอบเขตกว้างมาก เช่นเดียวกับคำว่า “ชีวิต” จึงไม่สามารถใช้คำอธิบายอย่างสั้นๆ แต่พอสรุปได้ดังนี้

1. เรื่องเพศเป็นแรงผลักดันที่สำคัญอย่างหนึ่งซึ่งทำให้คนเราเกิดมี ความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จและสามารถกระทำหรือแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บรรลุตามที่ได้ตั้งใจเอาไว้

2. เรื่องเพศเป็นแรงกระตุ้นหรือเครื่องเร้าใจอันทรงพลังยิ่งที่ทำให้เพศชายและหญิง เกิดความสนใจซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้การประกอบกิจการต่างๆ เป็นไปอย่างราบรื่น

3. เรื่องเพศเป็นสิ่งที่กำหนดบทบาท กิริยาท่าทาง ลักษณะการดำเนินชีวิตของคนเราอย่างเห็นได้ชัด แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเพศใดจะสำคัญยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

4. เรื่องเพศเป็นธรรมชาติที่แฝงอยู่ในร่างกายและจิตใจของคนเราอย่างลึกซึ้งและถาวรซึ่งจะแสดงบทบาทสำคัญที่สุดให้เห็นได้ในชีวิตรักและการครองเรือน

5. เรื่องเพศเป็นสิ่งที่สามารถคลั่นคลายให้ชีวิตมีความต่อเนื่องกัน จากช่วงชีวิตหนึ่งไปยังอีกช่วงชีวิตหนึ่ง โดยกระบวนการทางการสืบพันธุ์ ซึ่งความต่อเนื่องนี้จะช่วยทำให้ลักษณะชีวิตหลายสิ่งหลายอย่างของฝ่ายพ่อแม่สามารถสืบทอดไปสู่ลูกได้

โดยทั่วไปแล้วนั้น ผู้วิจัยมองว่า ในทฤษฎีของคนส่วนใหญ่มักจะมอง เรื่องเพศไปในด้านความต้องการทางเพศ หรือความรู้สึกทางเพศ (Sexual Desire หรือ Sexuality) จนบางครั้งอาจทำให้การตีความหมาย หรือมุมมองในเรื่องเพศนั้น สื่อความหมายไปในทางที่ไม่ค่อยดีเท่าใดนัก

1.2 บทบาทของเพศ

สำหรับความสำคัญเรื่องเพศนั้น ถือได้ว่ามีบทบาทที่สำคัญมากต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เพราะตลอดเวลาที่โลกได้วิวัฒนาการมาเป็นลำดับนั้น เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันว่า เรื่องเพศเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์ Dr. Will Durant นักเขียนและนักปรัชญาชาวอเมริกัน ได้กล่าวว่า “รองจากความหิว เรื่องเพศเป็นสัญลักษณ์รุนแรงที่สุดและเป็นปัญหาที่ใหญ่โตที่สุดด้วย” ซึ่งคำกล่าวนี้ นักปรัชญาตะวันตกยุคก่อนก็ได้เน้นถึงเรื่องเพศหรือกามารมณ์ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตรองจากเรื่องอาหาร หรือจัดเรื่องเพศเป็นปัจจัยที่สองในบรรดาปัจจัยสามประการ คือ อาหาร กามารมณ์ และสังคม (Food Sex and Social) (สุชาติ โสมประยูร, 2541 อ้างถึงใน อุมาวัลย์ จันทะแก้ว , 2547)

ท่านพุทธทาสภิกขุ (สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์: กามารมณ์ และชีวิตสมรสตามอุดมคติของพุทธศาสนา) ได้กล่าวเอาไว้ว่า “เรื่องเพศนี้เป็นต้นตอ หรือเป็นมูลเหตุให้มนุษย์ทำทุกอย่างทั้งในแง่ Positive และในแง่ Negative คือเพื่อจะเอาจะได้หรือเพื่อจะหลีกเลี่ยงไปเสียก็ตาม” ในแง่ของ Positive นั้น ท่านพุทธทาสได้อธิบายว่า ที่เราต้องการนั้น ต้องการนี้ สิ่งที่เราต้องการต่างๆ ในเพศฆราวาสนั้นมันเกี่ยวกับเพศ เช่น การแต่งตัว การทำงาน หรือการที่เราอยากมีชีวิตอยู่ไม่อยากจะตาย เหล่านี้มันเป็นเรื่องของเพศ ส่วนในแง่ Negative นั้นต้องคิดให้ลึกกว่าเช่นว่า การออกบวชคือการทิ้งเรื่องทางเพศไป ออกไปบวช คือแรงผลักดันในเรื่องของเพศ หรือถ้าไม่บวชก็เพราะคิดในรสของเพศสรุปว่า การเกิดอะไรหรือสิ่งใดก็เนื่องมาจากเพศนั่นเอง

Sigmund (2526 อ้างถึงใน อนุชิต ชีระพันธ์, 2546) กล่าวว่า มนุษย์มีสัญชาตญาณทางเพศมาตั้งแต่เกิด เพราะทางชีววิทยานั้นถือว่ามนุษย์มีสัญชาตญาณตามธรรมชาติ อยู่ 2 อย่างคือ สัญชาตญาณการอยู่รอด และ สัญชาตญาณการสืบพันธุ์ ซึ่งถ้าไม่มีสัญชาตญาณดังกล่าวแล้วมนุษย์คงไม่มีแรงผลักดันที่จะดำเนินชีวิตและสืบทอดเผ่าพันธุ์ และสัญชาตญาณดังกล่าวจะปรากฏในพัฒนาการของชีวิตมนุษย์ตั้งแต่วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ จนถึงวัยชรา

ในความเป็นจริงแล้ว เรื่องเพศเป็นสิ่งที่มนุษย์ควรเรียนรู้ เช่นเดียวกับการเรียนรู้สิ่งต่างๆ เพราะเรื่องเพศเป็นเรื่องที่มีบทบาทสำคัญพร้อมๆ กับการเกิดของมนุษย์ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตของบุคคล เช่น การตั้งชื่อของทารก การเล่นของเล่นของเด็ก การแต่งกาย เครื่องอุปโภค การประกอบอาชีพ หรือแม้แต่วิธีการคิดการตัดสินใจในแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่งแตกต่างกันระหว่างชายและหญิง จะเห็นได้ว่าความเป็นเพศของมนุษย์ได้มีอิทธิพลอย่างมากต่อการดำรงชีวิตทั้งทาง ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ ซึ่งเพศชายและหญิง ต่างก็แสดงออกให้เห็นอยู่เป็นประจำโดยทั่วไป

1.3 ลักษณะพัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น

วัยรุ่น ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Adolescence มาจากภาษาละติน คำว่า "Adolescere" ซึ่งมีความหมายว่าการเจริญเติบโต (To grow) (Muuss, 1982 & Weiner, 1995 อ้างถึงใน สุภาภรณ์ ปัญหาราช, 2547) หรือการเจริญเติบโตจนถึงการมีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ (To grow to maturity) (นันทพันธ์ ชินลัประเสริฐ, 2547) วัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนผ่านของวุฒิภาวะจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และพัฒนาการทางเพศที่สมบูรณ์ ช่วงอายุที่นับว่าเป็นวัยรุ่นยังมีขอบเขตใกล้เคียงกันมาก และมีความแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม แต่โดยทั่วไปมักเริ่มนับตั้งแต่การที่เด็กเริ่มมีวุฒิภาวะทางเพศจนถึงอายุที่มีวุฒิภาวะตามกฎหมาย องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้กำหนดอายุของวัยรุ่นอยู่ระหว่าง 10-19 ปี ในประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดอายุวัยรุ่นตั้งแต่ 12-18 ปี สำหรับองค์การสหประชาชาติระบุอายุวัยรุ่น

อยู่ระหว่าง 15-25 ปี คำว่าเกี่ยวกับพัฒนาการของวัยรุ่นได้แบ่งช่วงวัยนี้เป็นวัยรุ่นตอนต้น (Early adolescence) หรือมักเรียกว่า "teens" หรือ "terrible teens" นับตั้งแต่อายุ 12-16 ปี และวัยรุ่นตอนปลาย (Late adolescence) หรือมักเรียกว่า "teenagers" นับตั้งแต่อายุ 17-20 ปี แต่ในประเทศไทยอายุที่กำหนดโดยสภาประชากรในโครงการรณรงค์เพื่อสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ คือ อายุ 10-24 ปี (นันทพันธ์ ชินล้ำประเสริฐ, 2547)

อนงค์ ชีระพันธุ์ (2546) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่นว่า วัยรุ่น หมายถึง วัยแห่งการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และเป็นการเข้าสู่ภาวะทางเพศโดยสมบูรณ์ จึงเป็นวัยแห่งการปรับตัวและก่อให้เกิดปัญหาต่างๆตามมามากมาย ช่วงอายุโดยเฉลี่ยของวัยรุ่นโดยทั่วไปอยู่ระหว่าง 12 – 19 ปี

สุภาภรณ์ ปัญหาราช (2547) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่นว่า วัยรุ่น หมายถึง วัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และ สังคม เพื่อเข้าสู่ภาวะเป็นช่วงของวัยที่เชื่อมต่อระหว่างวัยเด็กไปกับวัยผู้ใหญ่ ซึ่งโดยทั่วไปกำหนดว่าเด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นเมื่อหญิงเริ่มมีประจำเดือน ชายเริ่มมีอสุจิ

จากการศึกษาทบทวนพัฒนาการด้านต่างๆของวัยรุ่นเช่น พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา นักวิชาการหลายๆท่านได้อธิบายเนื้อหาไว้ใกล้เคียงกัน ในที่นี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะพัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น เพราะในทัศนะของผู้วิจัยมีความเห็นว่า พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น เป็นการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุด เพราะผู้วิจัยถือว่าเป็นพัฒนาการพื้นฐานและมีอิทธิพลอย่างมากต่อพัฒนาการด้านต่างๆของวัยรุ่น

อัมพร เบญจพลพิทักษ์ (2553) ได้กล่าวว่า พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น มีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล บางคนอาจถึงวุฒิภาวะทางเพศเร็วกว่าคนอื่นที่มีอายุเท่ากัน โดยทั่วไปวัยรุ่นมีพัฒนาการทางเพศพื้นฐานอยู่ 2 ประการ คือ ประการแรก เป็นการพัฒนาลักษณะทางเพศปฐมภูมิ (Primary Sexual Characteristics) คือมีการเปลี่ยนแปลงของระบบและอวัยวะสืบพันธุ์ ทำให้การทำงานของรังไข่ (Ovary) และอัณฑะ (Testis) มีความสมบูรณ์ขึ้น มีการผลิตเซลล์สืบพันธุ์ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงขององคชาติ (Penis) และช่องคลอด (Vagina) ให้มีความพร้อมสำหรับการสืบพันธุ์ ส่วนประการที่สอง เป็นการพัฒนาลักษณะทางเพศทุติยภูมิ (Secondary Sexual Characteristics) คือมีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายส่วนอื่น ๆ ที่บ่งบอกถึงความแตกต่างของเพศชายหญิง คือการเปลี่ยนแปลงของรูปร่าง สะโพก การมีเสียงแตก การมีกล้ามเนื้อมากขึ้น การมีหนวด มีขนตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่น รักแร้ หัวหน้า ขนหน้าแข้ง เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ห้องสมุดงานวิจัย
วันที่..... D.4 ๓.๑. 2555.....
เลขทะเบียน..... 249017.....
เลขเรียกหนังสือ.....

ฉันทพันธ์ ชินล้ำประเสริฐ (2547) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า พัฒนาการทางเพศที่สำคัญนอกเหนือจากที่กล่าวไปแล้ว คือความสามารถในการเชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของร่างกายในเรื่องเพศ และการปรับตัวด้านจิตใจ วัยรุ่นที่แสดงออกถึงความรอบรู้ทางเพศนั้น มักซ่อนเร้นความรู้สึกวิตกกังวลสับสนไว้อยู่ใน ในบางสังคมที่ไม่เปิดโอกาสให้วัยรุ่นได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างเปิดเผย เนื่องจากความเชื่อและวัฒนธรรมที่มองเรื่องเพศเป็นเรื่องปกปิด น่าอาย เป็นเรื่องเฉพาะของผู้ใหญ่ รวมทั้งทัศนคติผิดๆ ที่ว่าการที่วัยรุ่นเรียนรู้เรื่องเพศจะทำให้มีปัญหามากขึ้นนั้น เป็นส่วนหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาทางเพศกับวัยรุ่นมากยิ่งขึ้น แต่เนื่องจากการปิดกั้นต่าง ๆ ทำให้วัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง ต้องแสวงหาทางออกด้านการเรียนรู้เรื่องเพศตนเอง ทำให้เสียต่อการเรียนรู้เรื่องเพศตามสถานการณ์ที่ไม่ถูกต้องหรือเรียนรู้จากความเชื่อที่ผิด ๆ ประเด็นสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศของวัยรุ่นนั้น จึงไม่ใช่อยู่ที่การเปลี่ยนแปลงลักษณะเพศปฐมภูมิและทุติยภูมิ แต่อยู่ที่ความสามารถของวัยรุ่นในการปรับตัวให้เกิดความสมดุลทั้งในด้านการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายและความรู้สึก ตลอดจนอารมณ์ต้องการทางเพศที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งนอกจากการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายทั้งลักษณะเพศปฐมภูมิและทุติยภูมิแล้ว วัยรุ่นจะต้องมีการปรับตัวในประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. การเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงทางเพศด้านกายภาพกับการรับรู้ถึงภาพลักษณ์ต่อร่างกาย (Body image) และภาพลักษณ์ต่อตนเอง (Self-image) ของวัยรุ่น เช่น วัยรุ่นจะกังวลกับรูปร่างหน้าตาของตนเองว่าจะมีความสวยหรือความหล่อ (Personal attractiveness) เป็นที่สนใจของเพศตรงข้ามมากน้อยเพียงใด เป็นต้น

2. พัฒนาการการเรียนรู้เกี่ยวกับร่างกายของตนเองกับความรู้สึกทางเพศและการตอบสนองความต้องการทางเพศของวัยรุ่น เช่น วัยรุ่นหญิงที่เริ่มมีหน้าอก มีระดูขาวและระดู วัยรุ่นชายที่มีฝันเปียกและมีการแข็งตัวขององคชาติ วัยรุ่นจะเรียนรู้รูปร่างของตนเอง จากการดูและสำรวจตรวจสอบตนเอง เป็นต้น

3. การหล่อหลอมเกี่ยวกับเอกลักษณ์ (Identity) ทางเพศ และการปฏิบัติตนตามบทบาททางเพศที่สังคมคาดหวังการแสวงหาเอกลักษณ์ของวัยรุ่น และการขจัดความสับสนในเอกลักษณ์ของวัยรุ่น เป็นประเด็นสำคัญของพัฒนาการของวัยรุ่น เช่น วัยรุ่นชายจะแสดงพฤติกรรมที่สังคมคาดหวัง ได้แก่มีพฤติกรรมของผู้ชาย เป็นนักกีฬา สามารถควบคุมอารมณ์ได้ และกล้าเสี่ยงในขณะที่วัยรุ่นหญิงจะต้องอ่อนหวาน สวยงาม อ่อนไหว เอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น

4. การเรียนรู้เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์และการแสดงความรักใคร่ (Romantic Relationships) โดยทั่วไปพัฒนาการนี้จะเริ่มตั้งแต่วัยรุ่นตอนต้น ตั้งแต่อายุ 13-14 ปี วัยรุ่นทั้งชายและหญิงจะเรียนรู้ทักษะทางสังคมที่จำเป็นในการร่วมทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม เช่น อยู่กันเป็นกลุ่มที่ศูนย์การค้า จัดปาร์ตี้ เดินร่ำ และออกเดทไปคูหนึ่งเป็นกลุ่ม สัมพันธภาพแบบนี้จะพัฒนาต่อไปเป็นความสัมพันธ์ที่จริงจัง โดยเริ่มจับคู่กันเป็นคู่ๆ โดยทั่วไป ระดับของอารมณ์ ความใกล้ชิดและความรักใคร่ผูกพันจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลายและเมื่อมีประสบการณ์มากขึ้น

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่นนอกจาก การเปลี่ยนแปลงลักษณะทางเพศปฐมภูมิและทุติยภูมิแล้ว ความสามารถในการปรับตัวของวัยรุ่นในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดความสมดุลกับตัวเองก็ถือได้ว่ามีความสำคัญมากเช่นเดียวกัน

2. พฤติกรรมทางเพศ

2.1 ความหมายของพฤติกรรมทางเพศ

อนงค์ ชีระพันธ์ (2546) ได้ให้ความหมายว่า พฤติกรรมทางเพศ หมายถึง การเคยมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ในลักษณะต่างๆ ประกอบด้วย การคบหาเป็นแฟนกับเพศตรงข้าม การนัดพบกับเพศตรงข้าม การทำกิจกรรมทางเพศกับเพศตรงข้าม

อัศวิน แสงปาก (2550) กล่าวว่า พฤติกรรมทางเพศ หมายถึง การแสดงออกเพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศ พฤติกรรมดึงดูดความสนใจเพื่อนต่างเพศ การคบเพื่อนต่างเพศ การออกเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ การยินยอมให้ถูกเนื้อต้องตัวระหว่างเพื่อนต่างเพศ การยินยอมมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ การมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศเดียวกัน และการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง

วรรณวิมล สุรินทร์ศักดิ์ (2546) กล่าวว่า พฤติกรรมทางเพศ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อดึงดูดความสนใจจากเพศตรงข้าม การมีความรัก การนัดพบกับเพื่อนต่างเพศ มีการถูกเนื้อต้องตัว การสำเร็จความใคร่ และการมีเพศสัมพันธ์

จิราวรรณ แท่นวัฒนกุล (2544) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมทางเพศ ไว้ว่า พฤติกรรมทางเพศ หมายถึง ลักษณะ พฤติกรรมที่แสดงออกทั้งภายนอกและภายใน ได้แก่ ความคิดและเหตุผลที่แสดงออกต่อพฤติกรรมทางเพศ 6 ด้าน ได้แก่ การมีความรัก การถูกเนื้อต้องตัวกันของชายหญิง การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง การใช้วิธีคุมกำเนิด การอยู่ร่วมกันกับคนรัก และการเลือกคู่ครอง

วิชาญ รุ่งอุทัย (2533) ให้ความหมายของพฤติกรรมทางเพศ ว่าพฤติกรรมทางเพศ หมายถึง กิริยา อาการ หรือปฏิกิริยาที่แสดงออกในเรื่องเพศของบุคคล ได้แก่ พฤติกรรมดึงดูด

ความสนใจจากเพื่อนต่างเพศ การคบเพื่อนต่างเพศ การออกเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ การยินยอมให้ถูกเนื้อต้องตัวกันระหว่างเพื่อนต่างเพศ และการยินยอมให้มีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ

จากความหมายที่กล่าวมา ผู้วิจัยสรุปว่าพฤติกรรมทางเพศนั้น หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกเพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศ พฤติกรรมที่ดึงดูดความสนใจเพื่อนต่างเพศ เป็นกระบวนการที่มนุษย์แสดงออกเพื่อตอบโต้กับสิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้นทั้งภายใน และภายนอก ร่างกาย รวมถึงบทบาททางเพศ ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนตามธรรมชาติของมนุษย์เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในเรื่องเพศ

2.2 ลักษณะพฤติกรรมทางเพศ

ลักษณะพฤติกรรมทางเพศโดยทั่วไปนั้น เมื่อมนุษย์เกิดมาก็จะมีลักษณะที่แตกต่างกันทางชีวภาพ คือลักษณะที่บ่งบอกว่าเป็นชายหรือหญิง ครอบครัวจะเป็นผู้กำหนดเพศให้ตามอวัยวะที่ปรากฏ ส่วนบทบาทหน้าที่ ความนึกคิดต่าง ๆ นั้น สภาพแวดล้อมหรือสังคมที่ล้อมรอบตัวอยู่จะเป็นผู้กำหนด บทบาทของความเป็นชายและหญิงตั้งแต่ยังเล็ก ซึ่งเป็นการสร้างลักษณะทางเพศ (Gender Identity) คือความรู้สึกว่าตนเองเป็นเพศชายหรือเพศหญิง แล้วสังคมจะปฏิบัติและตอบสนองต่อบุคคลนั้นไปตามแต่ละวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และ ค่านิยม ของสังคมนั้นๆ ซึ่งบุคคลนั้นก็จะมีปฏิกิริยาตอบสนองเช่นกัน เหตุนี้จึงทำให้บทบาทของชายและหญิงแตกต่างกันออกไป (วัฒนา มหาราช, 2544) จะเห็นได้ว่าสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมมีผลต่อพฤติกรรมของ มนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ในความเป็นจริง แล้วนั้น ไม่ว่าเพศชายหรือเพศหญิงต่างก็มีความสำคัญต่อ สังคมด้วยกันทั้งนั้น ซึ่งความคาดหวังของสังคมต่อบทบาทของความเป็นชายและหญิง ก็หมายถึงค่านิยมของคนในสังคมนั้น พฤติกรรมทางเพศของคนในสังคมก็มาจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม ดังนั้นพฤติกรรมทางเพศ ก็หมายความว่าถึงบทบาทระหว่างชายและหญิงด้วยเช่นกัน อีกทั้ง พฤติกรรมทางเพศ ไม่ได้เฉพาะเจาะจงที่กิจกรรมทางเพศอย่างเดียว แต่ยังรวมไปถึงบทบาทของ การปฏิบัติตนต่อกัน ความรับผิดชอบต่อกันของทั้งสองเพศอีกด้วย

ส่วนลักษณะพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นนั้น ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายทั้งภายในและภายนอก โดยเฉพาะเรื่องพัฒนาการทางเพศ ทำให้วัยรุ่นเกิดความสนใจในเรื่องเพศมากขึ้นซึ่งเป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่งของมนุษย์ แต่ไม่ได้หมายถึงเฉพาะความต้องการทางเพศอย่างเดียวเท่านั้น ความรัก ความเป็นห่วง ความใกล้ชิด ความผูกพันก็เป็นส่วนหนึ่งและเป็นพื้นฐานที่จะก้าวไปสู่ความต้องการทางเพศและก่อให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์จากเพศตรงข้ามได้เช่นกัน (วรรณวิมล สุรินทร์ศักดิ์, 2546 อ้างถึงใน อนงค์ ชีระพันธ์, 2546) สำหรับเพศชายความปรารถนาหรือรู้สึกทางเพศจะเกิดขึ้นได้ง่าย และรวดเร็วเมื่อมีสิ่งมาเร้าอารมณ์ทางเพศซึ่งอาจไม่เกี่ยวข้อง

ความรักเลยก็ได้ เช่นการเห็นภาพโป๊ การจินตนาการ ในระยะนี้ความคิดฝันทางเพศจะเกิดขึ้น บ่อยจนทำให้เกิดแรงขับทางเพศซึ่งเป็นเหตุให้ต้องระบายออกเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดทางเพศ เป็นอาการที่เรียกว่า การฝันเปียก ซึ่งหมายถึงการหลั่งน้ำอสุจิระหว่างการหลับ แต่สำหรับเพศหญิง จะเริ่มมีความสนใจเรื่องเพศและเพศตรงข้าม โดยการพยายามดึงดูดเพศตรงข้ามหรือหลงรักใคร ชายสักคนมากกว่าที่จะทดลองมีเพศสัมพันธ์ วัยรุ่นหญิงโดยทั่วไปนั้น จะมีความตื่นตัวทางเพศช้ากว่าวัยรุ่นชายและความต้องการที่จะบรรลุความสุขสุดยอดทางเพศก็มีความรุนแรงน้อยกว่า ในขณะที่เพศชายแทบทุกคนเคยสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง แต่ในเพศหญิงมีเพียงร้อยละ 30-34 หรือกระทำหลังจากมีคู่ร่วมเพศแล้ว (สุวทนา และอนเนก อารีพรพร, 2528 อ้างถึงใน อนงค์ ชีระพันธ์, 2546) ซึ่งในเรื่องการร่วมเพศนั้นของวัยรุ่นนั้น ทศนะของนักจิตวิทยา ไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้ แต่เป็นสัญชาตญาณ อย่างหนึ่งของมนุษย์ ที่พร้อมที่จะแสดงออก เมื่อร่างกาย ถึงวุฒิภาวะ (บางกอกโพสต์, 2541)

จากที่กล่าวมานั้น วัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์และสังคม เป็นวัยที่เริ่มสนใจเพศตรงข้าม และค้นหาบุคคลที่ตนพอใจ ถ้าได้รับการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมที่ช่วย ก็จะมีแนวโน้มในการสนองตอบ ต่ออารมณ์ทางเพศได้ง่าย ยิ่งถ้าทั้งสองฝ่ายต่างมีวุฒิภาวะไม่พร้อม ในการรับผิดชอบร่วมกัน ย่อมก่อให้เกิดปัญหาตามมา ไม่ว่าจะเป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์นำไปสู่การทำแท้งของฝ่ายหญิง ซึ่งหมายถึง การสูญเสียโอกาสทางการศึกษา เสียอนาคต และในบางกรณีอาจรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต แต่ถ้าหากว่าวัยรุ่นได้มีความรู้ความเข้าใจถึงอิทธิพลต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำรงชีวิตอย่างถูกต้องแล้ว อาจจะช่วยให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมได้มากขึ้น ในทรรศนะของ พญ.อัมพร เบญจพลพิทักษ์ ที่ว่า การที่วัยรุ่นจะมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ซึ่งนอกจากความตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) ความรับผิดชอบในตนเอง (Self-responsibility) รวมถึงการเรียนรู้การชะลอความพึงพอใจ (Delayed gratification) แล้ว ยังมีองค์ประกอบอื่นๆที่วัยรุ่นควรได้รับความรู้ความและเข้าใจที่ถูกต้อง พร้อมทั้งการได้รับการศึกษาให้มากขึ้นกว่าเดิมที่เป็นอยู่ คือ พัฒนาการทางเพศ (Human sexuality development) สุขอนามัยทางเพศ (Sexual health) พฤติกรรมทางเพศ (Sexual behavior) สัมพันธภาพ (Relation) ทักษะที่จำเป็นของบุคคล (personal skill) บทบาททางเพศ (Gender role) สังคมและวัฒนธรรม (Social and culture)

2.3 สาเหตุของพฤติกรรมทางเพศ

อนงค์ ชีระพันธ์ (2546) ได้กล่าวถึงสาเหตุของพฤติกรรมทางเพศ ไว้ว่า สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมทางเพศ เกิดจาก 3 ปัจจัยคือ

1. ปัจจัยทางด้านชีววิทยา ซึ่งถือเป็นตัวกระตุ้นอยู่ภายในร่างกาย ทำให้เกิดพฤติกรรมทางเพศขึ้น ประกอบด้วยอิทธิพลของฮอร์โมนเพศ ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจของวัยรุ่น เกิดแรงขับทางเพศโดยธรรมชาติ ทำให้อยากรู้ อยากเห็น อยากลองเรื่องเพศมากขึ้น

2. ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ซึ่งเปรียบเสมือนความสามารถทางสติปัญญาและอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งเป็นกระบวนการทางสมอง ประกอบด้วย ความรู้ในเรื่องเพศ ทักษะคิดที่มีต่อเรื่องเพศ และการตระหนักรู้ตัวเองในเรื่องเพศ ซึ่งถ้าวัยรุ่นขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศ มีทักษะคิดไม่ดีต่อเรื่องเพศ หรือ ขาดความตระหนักรู้ตนเองในเรื่องเพศแล้ว ก็อาจจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมทางเพศได้

3. ปัจจัยทางด้านสังคม ซึ่งเปรียบเสมือนตัวกระตุ้นภายนอก คือ สภาพแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม กลิ่น เสียง และสัมผัส ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว การอบรมสั่งสอนเรื่องเพศในครอบครัว ลักษณะเพื่อนสนิทที่คบการทำกิจกรรมของกลุ่มเพื่อนที่คบ แหล่งข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศที่ได้รับ และ เนื้อหาข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศที่ได้รับของวัยรุ่น ซึ่งองค์ประกอบต่างๆ ถ้าไม่มีความเหมาะสมพอดี ก็จะเป็นตัวกระตุ้นหรือสิ่งเร้าให้วัยรุ่นเกิดพฤติกรรมทางเพศ ตามมาได้

ในทฤษฎีระบบทางเพศของ Abramson (1983 อ้างถึงใน วรรณวิมล สุรินทร์ศักดิ์, 2546) มีสมมติฐานว่าการแสดงออกทางเพศ (Sexual Expression) จะถูกควบคุมโดยกลไกเชิงสมมติที่เรียกว่า โครงสร้างทางสติปัญญา (Cognitive Structure) ซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและควบคุมพฤติกรรมทางเพศทั้งหมด อันเป็นผลเนื่องจากการพัฒนาของปัจจัย 4 อย่างคือ

1) วุฒิภาวะ (Maturation) คือ กระบวนการเติบโตของร่างกาย สติปัญญา บุคลิกภาพ จิตใจ อารมณ์ เพื่อพัฒนาจากเด็กสู่ความเป็นผู้ใหญ่ และจะส่งผลให้เห็นชัดเจนเมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น

2) บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norm) เป็นกฎเกณฑ์ของสังคม เด็กไม่ได้เรียนรู้จากบิดามารดาอย่างเดียว แต่ได้เรียนรู้จากสังคมด้วย ได้แก่ กลุ่มเพื่อน ซึ่งการยอมรับของกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อความคิด และการกระทำของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก นอกจากเพื่อนแล้วเด็กยังเรียนรู้ได้จากสื่อ เช่น หนังสือ โทรทัศน์เป็นต้น รวมถึงศาสนา วัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น และองค์กรชุมชนต่างๆ ด้วย

3) มาตรฐานของบิดามารดา (Parental Standard) อิทธิพลการเลี้ยงดู ค่านิยมของบิดามารดาเกี่ยวกับสิ่งที่ ควรปฏิบัติในเรื่องเพศทั้งทางตรงและทางอ้อม

4) ประสบการณ์ทางเพศในอดีต (Previous Sexual Experience) คือ สิ่งที่เกิดค้างอยู่ภายในโครงสร้างการรับรู้ก่อตัวเป็นหลักในการปฏิบัติซึ่งจะกำหนดว่า จะรับรู้และจดจำเป็นหลักในการประพฤติดังเพศ เช่น เด็กผู้หญิงจะเรียนรู้เรื่องห้ามการมีเพศสัมพันธ์ และจะถูกลงโทษถ้าประพฤติดังฝ่าฝืนระเบียบ เป็นต้น ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมทางเพศ และชีวิตสมรส ตัวอย่างของการเกิด พฤติกรรมทางเพศ เช่น

เมื่อยังเด็กบุคคลได้รับการอบรมสั่งสอนจากบิดามารดา รวมถึงค่านิยมเรื่องเพศ เมื่อเติบโตขึ้นและมีวุฒิภาวะที่สูงขึ้นรวมทั้งมีการเรียนรู้บรรทัดฐานทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน หรือจากสื่อ สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลอยู่ในตัวของบุคคลและพัฒนาขึ้น ก่อให้เกิดเป็นบุคลิกภาพส่วนตัว ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมต่างๆ รวมถึงพฤติกรรมทางเพศ เมื่อวัยรุ่นได้รับสิ่งกระตุ้นเรื่องเพศ ได้แก่ ฮอร์โมนต่างๆ ในร่างกาย การได้เห็นสถานการณ์ต่างๆ ที่กระตุ้นให้เกิดความรู้สึทางเพศ รวมถึงปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น การดื่มสุรา สารเสพติด หรือไปในสถานที่ที่มีบรรยากาศเป็นใจ อีกทั้งการคบหาเพื่อนที่มั่วสุมในเรื่องทางเพศ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนแต่ส่งผลให้มีการบุคคลแสดงออกทางเพศ ซึ่งการแสดงออกทางเพศ ดังกล่าวมีทั้งที่แสดงออกภายนอก เช่น การไปที่หิวหญิงบริการ หรือการมีเพศสัมพันธ์ และการแสดงออกภายใน เช่น พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ซึ่งการแสดงออกทางเพศทั้งภายในและภายนอกจะดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับ โครงสร้างทางสติปัญญาและ ปัจจัยแวดล้อมต่างๆ มากมายที่บุคคลนั้นได้เข้าไปมีส่วนร่วม

2.4 ปัญหาของพฤติกรรมทางเพศ

ในสังคมไทยแต่โบราณสอนให้ลูกหลานที่เป็นหญิงรักนวลสงวนตัวต้องอยู่ในสายตาของผู้หลักผู้ใหญ่และไม่ใกล้ชิดสนิทสนมกันจนเกินงาม จนกว่าจะถึงเวลาอันควร ที่พร้อมจะมีเหย้ามีเรือน การสอนเช่นนี้ก็เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานขึ้น แต่ในปัจจุบันนี้เกี่ยวกับสถานการณ์ ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นไทยนั้น จากการสำรวจของสำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต รายงานการทบทวนสถานการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่น การเสริมสร้างทักษะชีวิตและการให้การศึกษา. พ.ศ. 2547 พบว่าพฤติกรรมทางเพศของเด็กและเยาวชน อายุ 6-24 ปีที่กำลังศึกษาในสถานศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2532-2542 ในกรุงเทพมหานคร นักเรียนชายร้อยละ 13.2 เคยมีเพศสัมพันธ์ ส่วนนักศึกษาหญิงพบร้อยละ 0.8-5.7 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 16-25.8 ของนักเรียนชายเคยมีเพศสัมพันธ์ ส่วนหญิงพบร้อยละ 0.5-0.9 จังหวัดภาคเหนือร้อยละ 13.4-48.1 ของนักเรียนชายเคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 35.1

ส่วนหญิงพร้อยละ 8.8 ที่เคยมีเพศสัมพันธ์ ภาคตะวันออกและภาคกลาง ร้อยละ 21.2-23.2 ของนักเรียนชายเคยมีเพศสัมพันธ์ ส่วนหญิงพร้อยละ 5.6-15.2 แหล่งข้อมูลเรื่องเพศ คือ เพื่อน และหนังสือเกี่ยวกับเพศ ภาคใต้ จากการศึกษาของ อรชร อัฐวิลาภ เรื่องพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในจังหวัดภูเก็ต โดยศึกษาในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 426 คน

ในเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม พ.ศ. 2543 พบว่า ชายร้อยละ 27.7 และหญิงร้อยละ 11.9 เคยกอดจูบกับเพื่อนต่างเพศ ชายร้อยละ 24.7 และหญิงร้อยละ 5 เคยมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ ซึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม คือ การไปเที่ยวสถานบริการ การรับสื่อปลุกเร้าอารมณ์ และการสูบบุหรี่ (ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และคณะ, 2543)

จากพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่กล่าวมาข้างต้น อาจทำให้เกิดปัญหาตามมาได้ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นจะมีผลกระทบต่อตัวเองและสังคม คือ ปัญหาการทำแท้ง โดยผลการสำรวจสถานการณ์การทำแท้งในประเทศไทย ปี 2542 ผลการศึกษาได้จากการเก็บข้อมูลภาคตัดขวาง โดยการรายงานจำนวนหญิงที่เข้ามารักษาภาวะแทรกซ้อนจากการแท้งเองและทำแท้งในโรงพยาบาลของรัฐ 787 แห่ง ในปี 2542 ได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 45,990 ราย ในจำนวนนี้ร้อยละ 28.5 เป็นการแท้ง ในกลุ่มที่ทำแท้งร้อยละ 46.8 มีอายุ 24 ปีและต่ำกว่า และร้อยละ 30.0 เป็นวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี อายุเฉลี่ยขณะทำแท้งเท่ากับ 13.01 สัปดาห์ซึ่งเป็นช่วงที่เสี่ยงต่ออันตราย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60.2 ทำแท้งเนื่องจากเหตุผลทางเศรษฐกิจและสังคม เมื่อพิจารณาลักษณะทั่วไปของผู้ที่ทำแท้งและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำแท้ง พบว่า กลุ่มที่ทำแท้งนอกโรงพยาบาล ร้อยละ 61.3 เป็นผู้ที่มิอายุ 24 ปีและต่ำกว่า และร้อยละ 29.9 เป็นวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 24.7 ของผู้ที่ทำแท้งมีสถานภาพเป็นนักเรียนนักศึกษา ร้อยละ 41.8 ทำแท้งขณะอายุครรภ์มากกว่า 12 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจทำแท้งด้วยตัวเอง กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 26.8 ทำแท้งเพราะยังเรียนไม่จบ (สุวรรณ วรคามิน และคณะ, 2542) วิธีการทำแท้งที่นิยมทำนอกโรงพยาบาล ส่วนใหญ่เป็นวิธีที่เสี่ยงต่ออันตรายและการติดเชื้อ ได้แก่ การสอดใส่สิ่งของสารเหลวต่าง ๆ หรืออุปกรณ์ของแข็งเข้าทางช่องคลอด เหน็บยาทางช่องคลอด รับประทานยาเม็ด และบีบจนคว้าน้ำท้อง โดยเสียค่าทำแท้งเฉลี่ย 2,684 บาทต่อการทำแท้งหนึ่งครั้ง ปัญหาประการที่สอง คือ การเข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศหรือโสเภณี (Commercial sex workers) จากการสำรวจกลุ่มหญิงขายบริการทางเพศในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปี 2546 ในสถานบริการอาบอบนวด คาเฟ่ ร้านอาหาร ไนท์คลับ และสถานบันเทิงแบบครบวงจร กลุ่มตัวอย่าง 359 คน พบว่า บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยครั้งแรก ส่วนใหญ่ประมาณสองในสามจะมีเพศสัมพันธ์กับคู่อรักหรือแฟน มีเพียงหนึ่งในสี่ที่มีเพศสัมพันธ์ในครั้งแรกกับสามีในปัจจุบัน และมีเพียงร้อยละ 9 ที่ไม่มีเพศสัมพันธ์กับคู่อุปการะ อายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 16 ปี 1 เดือน – 20 ปี

7 เดือน อายุต่ำสุด 11 ปี และอายุสูงสุด 27 ปี และพบว่า คนกลุ่มนี้มีถึงประมาณร้อยละ 5 ที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนอายุ 15 ปี และประมาณร้อยละ 70 มีเพศสัมพันธ์ก่อนอายุ 20 ปี และอีกปัญหาที่สำคัญคือการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ต่างๆ โดยเฉพาะโรคเอดส์ ซึ่งจากรายงานผลการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีของประเทศไทยปี 2546 รอบที่ 9 โดยกระทรวงสาธารณสุข ในกลุ่มนักเรียนชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระดับประเทศ ใน 20 จังหวัด จำแนกเป็นนักเรียนชายอย่างน้อย 350 คน และนักเรียนหญิงอย่างน้อย 350 คน พบว่า นักเรียนชายเคยมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับนักเรียนหญิง โดยนักเรียนชายเคยมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นน้อยกว่านักเรียนหญิง โดยในปี 2546 นักเรียนชายเคยมีเพศสัมพันธ์แล้วร้อยละ 15 นักเรียนหญิงเคยมีเพศสัมพันธ์แล้วร้อยละ 5.7 ร้อยละ 44 ของนักศึกษาชายและร้อยละ 15 ของนักศึกษานหญิงในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือเคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 47.3 ของนักศึกษาชายและร้อยละ 8 ของนักศึกษานหญิงในจังหวัดภาคเหนือเคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 37 ของนักศึกษาชายในจังหวัดภาคใต้เคยมีเพศสัมพันธ์ ในระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 24-40.5 ของนักศึกษาชายสายอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพฯ และร้อยละ 58.2 ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 17.4-18.3 ของนักศึกษานหญิงในเขตกรุงเทพฯ เคยมีเพศสัมพันธ์ (ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และคณะ, 2543) จากสถิติของกรมควบคุมโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ พบว่ามีนักเรียน นักศึกษาป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มากขึ้นเรื่อยๆทุกปี โดยในปี 2543-2545 คิดเป็นร้อยละ 3.23, 4.38 และ 4.48 ตามลำดับ (กรมควบคุมโรคติดต่อ, 2546 อ้างถึงใน จิราวัฒน์ พร้อมมูล, 2548) และโรคเอดส์ ก็มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น จากรายงานของกองงานระบาดวิทยากระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่ปี 2527 - 31 สิงหาคม 2543 นั้น มีผู้ติดเชื้อ เอดส์ทั้งสิ้น 151,322 ราย โดยกลุ่มอายุที่พบมากที่สุดคือ 25-29 ปี โดยมีปัจจัยเสี่ยงมาจากการมีเพศสัมพันธ์มากที่สุดถึงร้อยละ 82.6

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมองว่าปัญหาพฤติกรรมทางเพศนั้น นับวันยังมีความรุนแรงมากขึ้นคงจะสังเกตได้จากพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์เช่น มีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุยังน้อย สถิติการมีเพศสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น และการป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น เป็นต้น ซึ่งถ้าปล่อยปะละเลยก็คงจะเป็นปัญหาสังคมที่แก้ได้ยากอีกปัญหาหนึ่ง

2.5 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาพฤติกรรมทางเพศ

จันทร์แรม ทองศิริ (2539) กล่าวว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาพฤติกรรมทางเพศนั้น ประกอบไปด้วย ปัจจัยสามอย่าง คือ ปัจจัยนำ ปัจจัยสนับสนุน และ ปัจจัยเอื้ออำนวย (ฉัฐพร สายพันธ์, 2546 อ้างถึงใน อัสวิน แสงปาก, 2550) โดยมีรายละเอียดของแต่ละปัจจัย ดังนี้

2.5.1 ปัจจัยนำ (Predisposing factors) ประกอบด้วย

- ความรู้ เป็นสิ่งที่บุคคลได้รับและสะสมมาจากกระบวนการ การเรียนการสอน และประสบการณ์ ความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม แต่ความรู้ไม่ใช่สาเหตุที่จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเสมอไป ต้องเป็นความรู้ที่เข้มแข็งพอจึงจะทำให้เกิดแรงจูงใจให้กระทำ หรือเกิดพฤติกรรมได้ เช่น ปัจจุบันวัยรุ่นได้รับความรู้เรื่องเพศมากกว่าวัยรุ่นในอดีต ซึ่งเมื่อได้รับความรู้มากน่าจะมีความเสี่ยงต่อพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงน้อยกว่า แต่ก็ยังพบว่าวัยรุ่นในปัจจุบันมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมและเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ก่อนวัยอันควรสูงขึ้นกว่าแต่ก่อน

- ทักษะคิดต่อการมีเพศสัมพันธ์ ทักษะคิดเป็นความรู้สึกลึกซึ้ง ความคิดเห็นที่มีต่อการมีเพศสัมพันธ์ ถ้าวัยรุ่นเห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรเป็นเรื่องปกติธรรมดา ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีเพศสัมพันธ์ได้มากกว่ากลุ่มที่มีความรู้สึกคัดค้าน

- การรับรู้ผลการมีเพศสัมพันธ์ การที่วัยรุ่นรับรู้ผลที่เป็นอันตรายและปัญหาที่จะตามมาจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เช่น การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง การติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ย่อมมีผลในการยับยั้งพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ของวัยรุ่น

- ค่านิยมต่อการมีเพศสัมพันธ์ ในปัจจุบันการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการของวัยรุ่นชายลดลง แต่การมีเพศสัมพันธ์กับคู่อุปถัมภ์หรือเพื่อนหญิงในกลุ่มเดียวกันเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะวัยรุ่นที่เข้ามาเรียนในเมืองและต้องอยู่หอพักยังมีความเสี่ยงเพราะค่อนข้างมีอิสระ และวัยรุ่นยังมีค่านิยมที่ว่าถ้าใครยังไม่มีคู่อุปถัมภ์ถือว่าเชย เชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนที่เฝ้าด้วยกัน ครอบกันเป็นคู่จะปลอดภัย นอกจากนี้ยังคิดว่า การมีคู่อุปถัมภ์คือการได้รับความรักและการมีเพศสัมพันธ์ ถือเป็นการแสดงความรักที่บริสุทธิ์ต่อกัน

2.5.2 ปัจจัยสนับสนุน (Reinforcing factors) ประกอบด้วย

- ค่าใช้จ่ายประจำที่ได้รับ จำนวนเงินที่ได้รับเป็นตัวบ่งชี้สถานะทางเศรษฐกิจและ มีผลต่อการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น ถ้าได้รับเงินสูงจนเหลือพอที่จะนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมอื่น นอกเหนือจากกิจวัตรประจำวันเช่น การนำไปเที่ยวสถานบันเทิง รวมทั้งค่าใช้จ่ายเพื่อพฤติกรรมทางเพศ

- การดื่มสุราหรือของมีนเมา ทำให้วัยรุ่นขาดความยับยั้งคิด ส่งผลต่อพฤติกรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมทางเพศ และการดื่มสุราสามารถทำนายการมีเพศสัมพันธ์ ของวัยรุ่นได้

- ลักษณะการพักอาศัยของวัยรุ่น ถ้าพักอยู่กับบิดามารดาหรือญาติ มีความเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์น้อย แต่การออกจากบ้านในเวลากลางคืนและไปพักค้างแรมที่อื่นของวัยรุ่นจะเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์

- การไปเที่ยวสถานเริงรมย์ เป็นแหล่งกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ทางเพศ อาจมีบริการแอบแฝงและการมั่วสุมทางเพศ

- การนัด และอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้าม ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสใกล้ชิดสนิทสนมกันมากขึ้นและอยู่ในบรรยากาศที่เร่งเร้าความรู้สึกทางเพศ ประกอบกับวัยรุ่นมีแรงขับทางเพศมาก จึงอาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้

2.5.3 ปัจจัยเอื้ออำนวย (Enabling factors) ประกอบด้วย

- การอบรมสั่งสอนเรื่องเพศในครอบครัว วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมสั่งสอนเรื่องเพศและวัฒนธรรมทางเพศในสังคมที่เหมาะสมจากบิดามารดาและบุคคลในครอบครัว ย่อมมีพฤติกรรมทางเพศไปในทางที่ถูกต้อง

- การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศจากสื่อ สื่อที่มีเนื้อหาเรื่องเพศจะส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นทั้งนี้เนื่องจากวัยรุ่นจะมีการเลียนแบบและแสดงออกตามสื่อที่ได้รับนั้น นอกจากนี้สื่อบางอย่างยังกระตุ้นอารมณ์ทางเพศของวัยรุ่นจนนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

- สถานภาพสมรสของบิดามารดา การที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันทำให้วัยรุ่นได้รับการอบรมเลี้ยงดู การดูแลเอาใจใส่ทั้งร่างกายและจิตใจ ถ้าบิดามารดาหย่าร้างหรือแยกกันอยู่ย่อมมีผลกระทบต่อวัยรุ่น ในแง่ของการขาดความรักความอบอุ่นและที่ปรึกษาที่ดี นอกจากนี้ ถ้าสมาชิกในครอบครัวมีสัมพันธภาพไม่ดี ไม่รักใคร่ปรองดองกัน วัยรุ่นอาจจะแสวงหาความสุขนอกบ้าน และอาจถูกชักจูงให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้

- อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลต่อค่านิยม ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมต่างๆ ของวัยรุ่นทั้งนี้เนื่องจากวัยรุ่นต้องการการยอมรับจากเพื่อนด้วยกันให้เพื่อนชื่นชมและชอบพอจึงสนับสนุนให้มีพฤติกรรมคล้อยตามกลุ่มได้ง่ายเมื่อถูกชักจูง โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนสนิทที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาพฤติกรรมทางเพศนั้น ประกอบไปด้วยปัจจัยนำ (Predisposing factors) เป็นปัจจัยเฉพาะบุคคลที่จูงใจทำให้เกิดปัญหาพฤติกรรมทางเพศ ได้แก่ ความรู้ ทัศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ การรับรู้ผลการมีเพศสัมพันธ์ และค่านิยมต่อการมี

เพศสัมพันธ์ ปัจจัยสนับสนุน (Reinforcing factors) เป็นปัจจัยที่ทำให้สะดวกและง่ายต่อการเกิดปัญหาพฤติกรรมทางเพศ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายประจำที่ได้รับ การดื่มสุราหรือของมึนเมา ลักษณะการพักอาศัยของวัยรุ่น การไปเที่ยวสถานเริงรมย์ การนัด และอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้าม ปัจจัยเอื้ออำนวย (Enabling factors) เป็นสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศให้เป็นไปอย่างสะดวก ซึ่งได้แก่ การอบรมสั่งสอนเรื่องเพศในครอบครัว การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศจากสื่อ สถานภาพสมรสของบิดามารดา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

2.6 พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

จากการศึกษาที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ ผู้วิจัยหลายๆท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ไว้ว่า พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หมายถึง การประพฤตินำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ การมีเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ และการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เนื่องจากวัยรุ่นมีความอยากรู้อยากเห็น อยากลองในสิ่งใหม่ๆ แต่ยังขาดประสบการณ์และยังไม่เจริญวุฒิภาวะที่เพียงพอที่จะเข้าใจและตระหนักถึงปัญหาและผลเสียที่จะตามมา จึงส่งผลให้มีโอกาสที่จะเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ ในที่นี้ผู้วิจัยจะอธิบายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เป็นสองประการเพื่อการศึกษาและทำความเข้าใจให้ง่ายขึ้นซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

2.6.1 พฤติกรรมที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ และการมีเพศสัมพันธ์ ประกอบไปด้วย การคบเพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศ การเที่ยวสถานเริงรมย์ การรับสื่อกระตุ้น การเสพสิ่งมึนเมา

1) การคบเพื่อน ในช่วงวัยรุ่นเพื่อนจะมีอิทธิพลอย่างมาก และจะลดความสนใจต่อบุคคลต่างวัย ชอบที่จะอยู่กับกลุ่มเพื่อนของตนเอง ซึ่งภายในกลุ่มนั้นจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นต่างๆ (สุภาภรณ์ ปัญหาราช, 2547) การมีเพื่อนสนิท เป็นลักษณะสำคัญและจำเป็น ทำให้วัยรุ่นเรียนรู้บทบาทและกฎเกณฑ์ของสังคม อันเป็นรากฐานของมนุษยสัมพันธ์ที่จะรู้จักผูกพันใกล้ชิดกับเพื่อนต่อไปได้ และทำให้สร้างสัมพันธ์คบกันอย่างดีต่อไปเมื่อเป็นผู้ใหญ่ แต่ถึงกระนั้น วัยรุ่นช่วงนี้ยังมีลักษณะของเด็กอยู่ คือ ยังเอาแต่ใจตนเองบ้าง ยึดความคิดและเอาตนเป็นศูนย์กลาง แต่จะค่อยๆ ปรับเป็นการรู้จัก เอาใจเขามาใส่ใจเราได้เพิ่มขึ้น ลดการเอาแต่ใจของตนเองลง มีความรู้สึกเห็นใจช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้นและทำให้รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า เป็นลักษณะที่จะนำไปสู่การบรรลุภาวะทางอารมณ์ได้ (ลำดวน นาสิริกุล, 2541) การมีเพื่อนและการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน เป็นสิ่งสำคัญมากในการพัฒนาทางจิตใจ วัยรุ่นจะเลือกคบเพื่อน ที่มีลักษณะคล้ายตน ฉะนั้นพื้นฐานเบื้องต้นจึงสำคัญมาก ที่จะนำเด็กไปสู่ทิศทางใด การที่เพื่อนทำให้เด็กได้ห่างจากพ่อแม่ มีความเป็นตัวของตัวเอง และเป็นอิสระพึ่งตนได้มากขึ้น และทำให้ได้เรียนรู้บทบาทการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับเพศของตน เรียนรู้บทบาทในสังคมทั้งการเป็นผู้นำและผู้ตาม

มีความมั่นคง ภาคภูมิใจและนับถือตนเองได้ ในทางตรงข้าม ถ้าวัยรุ่นบางคนที่ยกตัว ไม่มีเพื่อนสนิทเข้ากับใครไม่ได้ จะกลายเป็นคนมีปัญหา ขาดทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มองตนเองในทางลบ อาจมีอารมณ์เศร้า เป็นปมด้อย ทำให้มีโอกาasเป็นโรคจิต โรคประสาทหรือติดสิ่งเสพติด หรือเข้ากลุ่มเด็กเกรที่มาชักจูง และชอบรับคนได้ง่าย (ลำควน นาสิริกุล, 2541)

2) การคบเพื่อนต่างเพศ การที่วัยรุ่นจะคบเพื่อนต่างเพศไม่ใช่เรื่องแปลกในสังคมปัจจุบัน เพราะ การสนใจเพศตรงข้ามถือเป็นธรรมชาติของวัยรุ่นอยู่แล้ว โดยลักษณะการคบเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นจะคบกันในรูปแบบเพื่อนหรือแบบคู่ควง หรือคู่รัก ซึ่งการคบกันแบบคู่ควงหรือคู่รักนั้น วัยรุ่นหญิงต้องการเพียง "ความรัก" ความรู้สึกอบอุ่นใจ มีคนปกป้อง ห่วงใย ต้องการความโรแมนติกเท่านั้นแต่ วัยรุ่นชายต้องการ "ความใคร่" เพื่อผ่อนคลายความรู้สึกกดดันทางธรรมชาติของตน (อัมพร เบญจพลพิทักษ์, 2549)

Dacey & Kenny (1997 อ้างถึงใน จิราธน์ พร้อมมูล, 2548) กล่าวว่า การคบเพื่อนต่างเพศ คือการที่วัยรุ่นมีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด และมีพฤติกรรมทางเพศกับเพศตรงข้ามซึ่งถือเป็นคนพิเศษ พฤติกรรมการคบเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นมักจะเริ่มมีปฏิสัมพันธ์อย่างผิวเผินและพัฒนาไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ความต้องการกันระหว่างเพศตรงข้ามระหว่างวัยรุ่นหญิงและวัยรุ่นชายโดยทั่วไปแบ่งได้เป็น 3 ชั้น คือ 1) มิตรภาพ 2) ความรัก 3) ความสัมพันธ์ทางเพศ ซึ่งวัยรุ่นหญิงและวัยรุ่นชายจะมีความแตกต่างกันในเรื่องนี้ วัยรุ่นชาย อาจข้ามไปสู่ขั้นที่ 2 ได้ ในขณะที่วัยรุ่นหญิงต้องเป็นไปตามขั้นตอน วัยรุ่นหญิงเริ่มก้าวจากมิตรภาพไปสู่ความรักและมีความสัมพันธ์เพื่อความรักอันยั่งยืนแต่วัยรุ่นชายอาจมีความสัมพันธ์ทางเพศโดยปราศจากความรักได้ ดังนั้นการที่วัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงมีความสัมพันธ์ทางเพศ กัน เช่น การไปเที่ยวด้วยกัน การจูบกัน และถึงขั้นได้เสียกัน มักจะเป็นเพราะเพศหญิงคิดว่าเป็นความรัก แต่แท้จริงแล้วเพศชายอาจทำไปเพราะเพียงเพื่อต้องการความพึงพอใจ ถูกใจ ไม่ได้มีความรักดังที่จะเห็นได้จากการที่วัยรุ่นหญิงทำแท้งเนื่องจากฝ่ายชายไม่รับผิดชอบในการตั้งครรภ์มากมาย (สุชา จันท์ธรม, 2529) จากการศึกษาของ สุทธิลักษณ์ ตั้งกุลบริบูรณ์ และคณะ (2541) ได้ศึกษา ทักษะติดต่อบริการทางเพศ ความเชื่อ อารมณ์ภายใน-ภายนอกด้านสุขภาพและพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ของนักศึกษาอาชีวและนักเรียนมัธยมปลายในจังหวัดขอนแก่นพบว่า กลุ่มตัวอย่าง 245 ปัจจุบันมีคูรักร้อยละ 26.5 เคยมีคูรักรหรือแฟน ปัจจุบันไม่มีคิดเป็นร้อยละ 21.2 และร้อยละ 83.8 เริ่มมีคูรักรเมื่ออายุ 14 - 17 ปี โดยเป็นเพื่อนนักเรียนหรือนักศึกษาร้อยละ 93.2

3) การเที่ยวสถานเริงรมย์ นับเป็นอีกหนึ่งพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์เพราะเมื่อวัยรุ่นเกิดความอยากรู้อยากลอง อยากเห็นตามธรรมชาติ เมื่อมีสถานเริงรมย์ จึงอาจทดลองเที่ยวกลางคืน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดการมั่วสุมของวัยรุ่น มีการดื่มสุรา ใช้สารเสพติด หรืออาจ

ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน พฤติกรรมที่เรียกว่า “วันไนท์ สแตนด” (One Night stand) นั้น คือการที่ผู้ชายหรือผู้หญิงออกไปเที่ยวกลางคืนตามสถานบันเทิง อาทิ เชน ผับ บาร์ และเมื่อเจอคนถูกใจได้เข้าไปพูดคุยกันถูกคอ สุดท้ายก็จะไปจบลงที่การมีเพศสัมพันธ์กัน แม้จะเพิ่งรู้จักกันได้ไม่นาน และเมื่อผ่านพ้นค่ำคืนนั้นไปแล้ว ก็ต่างคนต่างไป โดยไม่มีข้อผูกมัดต่อกัน พฤติกรรมแบบนี้สามารถพูดแบบไทยๆ ได้ว่าเป็น “เซ็กซ์ชั่วคราว” หรือ “ความสัมพันธ์เพียงชั่วคราว” หากวัยรุ่นกลุ่มนี้ไม่รู้จักป้องกันในการมีเพศสัมพันธ์ ก็จะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา โดยเฉพาะโรคเอดส์ หรือปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์จนนำไปสู่การทำแท้ง ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมาได้

4) การรับสื่อกระตุ้น ทางเพศของวัยรุ่นในปัจจุบันนี้นับได้ว่าสะดวกกว่าสมัยก่อน เช่น หนังสือ การ์ตูนโป๊ ที่หาซื้อได้ยากในสังคมเก่านั้นเมื่อเปรียบเทียบกับกับปัจจุบันแล้วถือว่าหาได้ง่ายมาก อีกทั้งการได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามามีบทบาทและมีค่านิยมในวัยรุ่นมากขึ้นและรวมไปถึงความสามารถในการรับสื่อกระตุ้นทางเพศด้วยตัวของวัยรุ่นเองก็มีมากขึ้นพร้อมๆ กับแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นสื่อทางโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิดีโอ หนังสือ และอินเทอร์เน็ต ซึ่งจากการศึกษาของ อูมาวัลย์ จันทะแก้ว (2547) พบว่า การเปิดรับข่าวสารข้อมูลทางเพศจะมีผลต่อค่านิยมของวัยรุ่น ซึ่งถ้าหากได้รับค่านิยมด้านบวกก็ถือว่าดี แต่ถ้าเป็นด้านลบก็อาจจะก่อให้เกิดปัญหาตามมาได้ ด้วย ยุคสมัยที่เปลี่ยนไปพ่อแม่ห้ามสื่อต่างๆ ที่มีอยู่หลากหลายในสังคมไม่ได้แต่พ่อแม่สามารถปลูกฝังลูกได้ตั้งแต่ยังเด็ก ที่สำคัญก็คือควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกมาก่อนที่ลูกจะเข้าสู่วัยรุ่น เพราะถ้าความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และวัยรุ่นไม่ดีอยู่เดิมวัยรุ่น ก็มักจะจะไม่เชื่อฟังพ่อแม่เมื่อโตขึ้นเช่นกัน

5) การเสพสิ่งมีนเมา หรือสารเสพติด จากการศึกษาพบว่า การเสพสิ่งมีนเมา หรือสารเสพติด นั้นเป็นสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นขาดสติในการควบคุมตัวเองอาจส่งผลให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ และมีเพศสัมพันธ์โดยไม่สวมถุงยางอนามัย ซึ่งจะนำไปสู่การติดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์ได้ จากการศึกษาของ จันทรแรม ทองศิริ (2539) ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดน่าน พบว่า วัยรุ่นอาชีวศึกษามีเพศสัมพันธ์ภายหลังดื่มสุราร้อยละ 12.8 ส่วนวัยรุ่นมัธยมศึกษา มีเพศสัมพันธ์ภายหลังดื่มสุราร้อยละ 4.2 และในวัยรุ่นอาชีวศึกษาและวัยรุ่นมัธยมศึกษาไม่สวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ภายหลังการดื่มสุราถึงร้อยละ 60.0 และ 88.9 ตามลำดับ จิราธรณ์ พร้อมมูล (2548) และ อรุษา จันทรวิรุฑ (2544) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการพบว่า วัยรุ่นไม่สวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์สาเหตุเนื่องจากอาการเมาสุราคิดเป็นร้อยละ 8.3 (สุภาภรณ์ ปัญหาราช, 2547) และจากการศึกษาที่ผ่านมา ยังพบอีกว่า การดื่มสุรามีความสัมพันธ์

กับการมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่รู้จักกันเพียงผิวเผิน อีกทั้งยังมีพฤติกรรมปล่อยตัวทางเพศมากขึ้น และมักขาดการป้องกันเมื่อมีเพศสัมพันธ์ (Mc Ewan et al., 1991 อ้างถึงใน อัสวิน แสงปาก, 2550)

2.6.2 การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ และการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุน้อย การมีคู่นอนหลายคน การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่สวมถุงยางอนามัย การมีเพศสัมพันธ์กับผู้ขายบริการทางเพศ

1) การมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุน้อย การมีเพศสัมพันธ์กันเร็วของวัยรุ่นตอนต้น ทำให้เสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เนื่องจากเนื้อเยื่อบริเวณอวัยวะเพศของวัยรุ่นมีลักษณะที่บอบบางยังเจริญไม่เต็มที่จึงมีการฉีกขาดได้ง่าย เมื่อมีเพศสัมพันธ์จะเกิดการเสียดสีจากการสอดใส่อวัยวะเพศทำให้เกิดการระคายเคืองจนเกิดแผล ทำให้เกิดการติดเชื้อต่างๆและไวต่อการติดเชื้อได้ง่าย (Niestien & Anderson, 1996 อ้างถึงใน สุภาภรณ์ ปัญหาราช, 2547) ในระดับมัธยมศึกษา จากรายงานการทบทวนสถานการณ์พฤติกรรมทางเพศของเด็กและเยาวชน อายุ 6-24 ปี ที่กำลังศึกษาในสถานศึกษาระหว่างปี พ.ศ.2532-2542 พบว่า จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพศชายอายุน้อยที่สุดที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกคือ 12 ปี ส่วนหญิงอายุน้อยที่สุดที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกคือ 15 ปี จังหวัดภาคเหนือ นักเรียนชายเคยมีเพศสัมพันธ์ โดยร้อยละ 35.1 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ 12 ปี ในระดับอาชีวศึกษา ร้อยละ 33-68.5 ของนักศึกษาชายในเขตกรุงเทพฯ เคยมีเพศสัมพันธ์ อายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอยู่ระหว่าง 11-21 ปี ส่วนหญิงพบร้อยละ 12.5 ร้อยละ 46.4 ของนักศึกษาชายในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือเคยมีเพศสัมพันธ์ อายุน้อยที่สุดที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกคือ 12 ปี ส่วนหญิงพบร้อยละ 4.2-25.4 และอายุน้อย ที่สุดที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกคือ 12-15 ปี ร้อยละ 44 ของนักศึกษาชายและร้อยละ 15 ของนักศึกษาหญิงในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือเคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 47.3 ของนักศึกษาชายและร้อยละ 8 ของนักศึกษาหญิงในจังหวัดภาคเหนือเคยมีเพศสัมพันธ์ และร้อยละ 37 ของนักศึกษาชายในจังหวัดภาคใต้เคยมีเพศสัมพันธ์ (ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และคณะ, 2543) ซึ่งประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกวัยรุ่นหญิงมักจะมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกโดยไม่ได้อาคคึกคึกมาก่อน ในขณะที่การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่นชายมักมีการวางแผนที่จะมีเพศสัมพันธ์ไว้ล่วงหน้า วัยรุ่นชายมักทำให้ผู้หญิงเชื่อและไว้วางใจที่จะมีเพศสัมพันธ์ด้วย ส่วนวัยรุ่นหญิงแม้ว่าจะไม่ต้องการมีเพศสัมพันธ์แต่ก็เชื่อและไว้วางใจในการมีเพศสัมพันธ์กับเพศชาย ความสัมพันธ์ในครั้งต่อ ๆ มาส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจหรือเกิดขึ้นเพราะกลัวว่าแฟนหรือคู่รักจะทิ้งไป วัยรุ่นชายมักมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับแฟนหรือคู่นอนที่อายุมากกว่า ด้วยสาเหตุเพราะความกลัวโรคเอดส์เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นชายหันมามีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคู่รักมากกว่าหญิงขายบริการทางเพศ

2) การมีคู่นอนหลายคน หมายถึงการเปลี่ยนคู่นอนของหญิงและชายที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยมากกว่า 1 คน (จิรารัตน์ พร้อมมูล, 2548) จากการศึกษาวิจัยกับนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน พบว่า ทั้งชายและหญิงมีทัศนคติว่า การมีคู่นอนหลายคนหรือมีกิ๊ก (อาจมีหรือไม่มีเพศสัมพันธ์กันก็ได้) เป็นเรื่องทันสมัย ถ้าไม่มีเพื่อนจะล้าสมัย มีเพื่อต้องการแสวงหาคนที่ใช่ที่สุด เป็นการเติมสีสันให้ชีวิต ทำให้ตนเองรู้สึกมีคุณค่า เป็นคนที่สังคมต้องการ ได้ทำอะไรที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำซากจำเจ ซึ่งนักเรียนชายมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่นที่นอกเหนือจากแฟนในรอบปีที่ผ่านมาอยู่ในระดับคงที่ (ร้อยละ 4) และพบพฤติกรรมเช่นนี้ในนักเรียนหญิงได้เช่นกัน แต่มีจำนวนน้อย เนื่องจากวัยรุ่นสมัยนี้ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม เช่น แหล่งบันเทิงเรีงมย์ต่าง ๆ สื่อลามก เทคโนโลยีที่ทันสมัย และพบว่านักเรียนชายมีคู่นอนมากกว่า 1 คน ในรอบปีที่ผ่านมาร้อยละ 6.6 ส่วนนักเรียนหญิง มีคู่นอนมากกว่า 1 คนในรอบปีที่ผ่านมาร้อยละ 1.4 (ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และคณะ, 2543) ในส่วนของจังหวัดขอนแก่นนั้น พบว่า การเปลี่ยนคู่นอนรวมเพศกับผู้อื่นร้อยละ 15.0 (จิรารัตน์ พร้อมมูล, 2548) และรูปแบบการมีเพศสัมพันธ์อีกรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นในหมู่วัยรุ่นคือ สวิงกิ้ง (Swinging) ซึ่งหมายถึง การที่มีหญิงและชายมาทำกิจกรรมทางเพศ คือร่วมเพศกันมากกว่า 2 คนขึ้นไป โดยจะเป็นชาย 2 หญิง 1 หรือหญิง 1 ชาย 2 ก็ได้แล้วแต่รสนิยมหรือความสมัครใจ ไม่มีรูปแบบที่ตายตัวแน่นอน ส่วนใหญ่ไม่นิยมชายล้วนหรือหญิงล้วน สวิงกิ้งกำลังแพร่หลายอย่างรวดเร็ว ซึ่งไม่เพียงแต่ในกรุงเทพมหานครที่มีรสนิยมทางเพศแบบนี้ โดยพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนคู่นอนของกลุ่มวัยรุ่นปัจจุบันมีเปอร์เซ็นต์เพิ่มขึ้นถึง 50% โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่อายุ 15-23 ปี ทั้งนี้เนื่องจากเด็กมีการเรียนรู้เรื่องเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น โดยได้รับอิทธิพลจากสื่อแขนงต่าง ๆ และสภาพสังคมไทยในยุคปัจจุบัน แฟชั่นการแต่งตัวของวัยรุ่นมีส่วนที่ทำให้หนุ่มสาวไม่สามารถห้ามไม่ให้มีเพศสัมพันธ์เกิดขึ้นได้ เพราะเด็กจะมีวิถีการติดต่อกันเป็นระบบเครือข่ายที่คนนอกไม่สามารถเข้าไปควบคุมพฤติกรรมได้ เช่น ชมรมสวิงกิ้ง เป็นต้น โดยส่วนใหญ่จะติดต่อสื่อสารกันทางอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ และตามร้านอาหารทั่วไป ไม่ได้นัดเจอกันตามเชค ผับ เพราะไม่มีเสียงคนรบกวน พูดคุยกันได้ง่ายขึ้น คนกลุ่มนี้จะมีวิธีการป้องกันตัวเองเป็นอย่างดี น้อยมากที่จะพลาดตั้งครรภ์ ซึ่งถ้าตั้งครรภ์ก็จะมีวิธีการทำแท้งได้โดยไม่ยาก (จิรารัตน์ พร้อมมูล, 2548)

3) การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่สวมถุงยางอนามัย วัยรุ่นส่วนใหญ่ยังขาดความรู้เรื่องเพศที่ถูกต้องในบางเรื่อง ขาดความรู้และทักษะในเชิงวิเคราะห์สถานการณ์เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ทำให้ขาดความระมัดระวังและป้องกันตนเอง มีการศึกษาวัยรุ่นในระบบการศึกษา โดยทบทวนสถานการณ์พฤติกรรมทางเพศของเด็กและเยาวชน อายุ 6-24 ปี ที่กำลังศึกษาในสถานศึกษาระหว่างปี พ.ศ.2532-2542 (ศิริกุล อิศรานุรักษ์ & วรรณา เตชวณิชพงศ์, 2543) พบว่า

นักเรียนในระดับมัธยมศึกษามีความรู้เรื่องเพศศึกษาระดับปานกลาง และกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้ที่ไม่ถูกต้องในเรื่องประจำเดือนกับระยะที่มีโอกาสตั้งครรภ์ได้ รวมทั้งวิธีการคุมกำเนิด ในระดับอาชีวศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องเพศศึกษาในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน มีร้อยละ 4.1 มีความรู้เรื่องถุงยางอนามัยและสามารถอธิบายได้ถูกต้องส่วนวัยรุ่นระดับอุดมศึกษา พบว่า นักศึกษาชายร้อยละ 72 และนักศึกษาหญิงร้อยละ 21.6 มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย จากข้อมูลการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีของประเทศไทย พบว่า วัยรุ่นมองว่าไม่ควรใช้ถุงยางอนามัยกับการมีเพศสัมพันธ์ที่อยู่นบนพื้นฐานของความรัก เพราะทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจกันและขาดความใกล้ชิด ในกลุ่มระดับอาชีวศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติว่าถ้ายังไม่พร้อมมีบุตรควรคุมกำเนิด และจากการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก มีการใช้ถุงยางอนามัยร้อยละ 70 ร้อยละ 44 ใช้ถุงยางกับโสเภณี แต่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยกับคู่อุปถัมภ์ของตนเอง ซึ่งเป็นสาเหตุของการติดเชื้อเอชไอวี โดยในประเทศไทยมีถึง 117.9 คนต่อประชากร 100,000 คน (สันต์ หัตถิรัตน์, 2545) ในส่วนของจังหวัดขอนแก่นนั้น จากผลการศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์จากการมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มนักศึกษาชายระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยขอนแก่นพบว่า ปัจจัยทางจิตวิทยาสังคมที่มีอิทธิพลต่อการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง คือ การรับรู้ผลดีและอุปสรรคของการใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันโรคเอดส์จากการมีเพศสัมพันธ์ และความตั้งใจในการป้องกันโรคเอดส์จากการมีเพศสัมพันธ์ (อิทธิพงษ์ ภิรมณ์, 2535 อ้างถึงใน สุภาพรณี ปัญหาราช, 2547) และยังพบว่าสาเหตุที่กลุ่มวัยรุ่นชายไม่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ได้แก่ ลืม ไม่ได้เตรียมถุงยางอนามัยไว้ การใช้ถุงยางอนามัยทำให้รู้สึกไม่เป็นธรรมชาติ ไม่สนุก และไม่สนใจที่จะใช้ถุงยางอนามัยเพราะในกลุ่มไม่มีใครใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ (Fongkaew et.al, 1998 อ้างถึงใน สุภาพรณี ปัญหาราช, 2547) อีกทั้งยังพบว่า วัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่มีการป้องกันตัวเอง เกิดจากการขาดทักษะในการประเมินสถานการณ์เสี่ยง การมีเพศสัมพันธ์จึงเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน ไม่ได้เตรียมตัวและขาดความยับยั้งชั่งใจ และส่วนหนึ่งไม่รู้วิธีใช้ถุงยางอนามัยหรือใช้ถุงยางอนามัยไม่เป็น

4) การมีเพศสัมพันธ์กับผู้ขายบริการทางเพศ จากที่กล่าวมาในปัจจุบันวัยรุ่นชายมักมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับแฟนหรือคู่นอนที่อายุมากกว่า เพราะ ความกลัวโรคเอดส์เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นชายหันมามีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคู่อุปถัมภ์มากกว่าหญิงขายบริการทางเพศ จากผลการศึกษาทัศนคติต่อบริการทางเพศ ความเชื่อ อารมณ์ภายในภายนอกคน ด้านสุขภาพและพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ของนักศึกษาอาชีวศึกษาและนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดขอนแก่นของ สุทธิลักษณ์ ตั้งกุลบริบูรณ์ และคณะ (2541) พบว่า นักเรียนมีทัศนคติต่อบริการทางเพศ มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการจะใช้ถุงยางอนามัยเพียงร้อยละ 50.0 ร้อยละ 30.0 ใช้บางครั้งและไม่เคยใช้ถุงยางอนามัยเลย ร้อยละ 20.0 (สุภาภรณ์ ปัญหาราช, 2547) และการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศในนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา พบว่า นักเรียนมัธยมชายและหญิงไม่เคยป้องกันเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับผู้ขายบริการทางเพศ ร้อยละ 27.3 และ 33.3 ตามลำดับ ในเพศชายใช้วิธีป้องกันบางครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับผู้ขายบริการทางเพศ ร้อยละ 27.3 ในเพศหญิงใช้วิธีป้องกันบางครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับผู้ขายบริการทางเพศ ร้อยละ 66.7 (พิสมัย นพรัตน์, 2543 อ้างถึงใน สุภาภรณ์ ปัญหาราช, 2547) ซึ่งการที่วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์กับผู้ขายบริการทางเพศนั้น จะทำให้มีโอกาสดูแลต่อการติดเชื้อโรคจากเพศสัมพันธ์สูง

2.7 การรับรู้ภาวะเสี่ยงทางเพศ

สุภาภรณ์ ปัญหาราช (2547) ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับการรับรู้ภาวะเสี่ยงทางเพศไว้ว่าการรับรู้ภาวะเสี่ยงทางเพศน่าจะบอกถึงแนวโน้มของการแสดงออกของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นได้ เนื่องจากการรับรู้ถือได้ว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญของพฤติกรรม เมื่อบุคคลรับรู้ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็มักจะแสดงพฤติกรรมต่างๆตามการรับรู้ นั่น การรับรู้ภาวะเสี่ยงทางเพศน่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น ซึ่งการรับรู้ภาวะเสี่ยงทางเพศ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและความคิดเห็นของวัยรุ่นเกี่ยวกับ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 4 ด้าน ได้แก่ การรับรู้ภาวะเสี่ยงทางเพศด้านการคบเพื่อนต่างเพศ การรับรู้ภาวะเสี่ยงทางเพศการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การรับรู้ภาวะเสี่ยงทางเพศการบริโภคสิ่งกระตุ้นทางเพศและการเที่ยวสถานเริงรมย์ และการรับรู้ภาวะเสี่ยงทางเพศทางการมีเพศสัมพันธ์ สอดคล้องกับ พิสมัย นพรัตน์ (2543) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ในนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาพบว่า การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงยังสามารถทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ นั่นคือเมื่อนักเรียนมีการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงจะสามารถทำนายได้ว่านักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยลง แต่จากการศึกษาของ อรุษา จันทรวีรุจ (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การรับรู้ต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เนื่องจากนักเรียนที่มีการรับรู้ต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่ำ ปานกลาง และสูง ต่างก็มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อย นั่นหมายความว่าไม่ว่าวัยรุ่นจะมีการรับรู้ต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเป็นอย่างไรก็ไม่ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของวัยรุ่น สอดคล้องกับ อุษณีย์ ลักษณะธร (2540) ซึ่งศึกษาการประยุกต์

ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อการป้องกันโรคร่วมกับกระบวนการ กลุ่มการป้องกันการติดเชื้อเอดส์ทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดลำปาง พบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ หมายถึง ไม่ว่านักเรียนจะมีการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคเป็นอย่างไร ก็จะมีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอดส์ เพราะการรับรู้เป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งที่นำมาศึกษา อาจมีองค์ประกอบอื่นอีกที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอดส์ เช่น สภาพสิ่งแวดล้อม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ค่านิยม เป็นต้น

จากการศึกษาการรับรู้ภาวะเสี่ยงทางเพศ พบว่า รับรู้ภาวะเสี่ยงทางเพศน่าจะบอกถึงแนวโน้มของการแสดงออกของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นได้ เนื่องจากการรับรู้ถือได้ว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญของพฤติกรรม เมื่อบุคคลรับรู้ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็มักจะแสดงพฤติกรรมต่างๆตามการรับรู้ นั้น อีกทั้งการรับรู้ยังเปรียบเสมือนเป็นประสบการณ์ และน่าที่จะมีอิทธิพลต่อความสามารถในการตัดสินใจที่จะแสดงพฤติกรรมใดๆออกมา ดังนั้นการรับรู้ภาวะเสี่ยงทางเพศ น่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นไม่มากนัก

3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

3.1 ความหมายของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

สุทธวิพรรณ ชินสาย (2548) กล่าวว่า ความหมายของเพศสัมพันธ์ (Sex intercourse) เป็นส่วนหนึ่งของความเป็นเพศ (Sexuality) และความสัมพันธ์ระหว่างเพศ (Gender relation) ซึ่งรูปแบบของการมีเพศสัมพันธ์ที่เป็นแบบแผนหรือรูปแบบของการสืบพันธุ์นั้นเป็นการร่วมเพศด้วยการสอดใส่อวัยวะเพศชายและหญิงการหลั่ง (Ejaculation) ของชายภายในช่องคลอดของหญิงที่ฝ่ายชายเป็นฝ่ายกระทำ ฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายยอมตาม และความหมายของ เพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานนั้น หมายถึง

1. การที่ชายและหญิงมีสัมพันธ์ทางเพศก่อนที่จะมีการสมรสกันอย่างเปิดเผยตามประเพณีนิยมในท้องถิ่น หรือก่อนการจดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย
2. ทั้งชายและหญิงต้องเป็นคู่รักกัน และมีจุดหมายร่วมกันว่าจะแต่งงานกันตามประเพณีหรือมีการจดทะเบียนสมรสในอนาคต

วรรณวิมล สุรินทร์ศักดิ์ (2546) ให้ความหมายของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน หมายถึง การที่ชายหญิงยอมรับในความใกล้ชิดทางร่างกายที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างชายหญิง โดยมีความสนิทสนมกัน เกี่ยวข้องกัน หรือมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งทางด้านร่างกาย จนถึงขั้นมีเพศสัมพันธ์หรือมีการร่วมเพศกันก่อนที่จะมีการแต่งงาน

Muss (1990 อ้างถึงใน อนงค์ ชีระพันธ์, 2546) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติและพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของวัยรุ่น จากการศึกษาพบว่า การนัดพบกันของชายหญิงที่มีความสัมพันธ์กัน มีขั้นตอนกระบวนการที่ต่อเนื่อง ซึ่งเน้นแน่นแฟ้นและลึกซึ้งขึ้นเรื่อยๆ แบ่งออกเป็น 8 ลักษณะ โดยเริ่มจากพฤติกรรมที่น้อยที่สุดไปหามากที่สุดของการใกล้ชิดสนิทสนม ดังนี้

1. ไม่มีการถูกเนื้อต้องตัว
2. มีการจูบหน้าผาก หอมแก้มเบาๆ ตอนลากลับ
3. มีการโอบกอดและการจูบเล็กน้อยๆ แต่บ่อยครั้ง
4. มีการโอบกอดและการจูบที่ลึกซึ้งเพิ่มขึ้น
5. มีการกอดรัด (ในระดับท่อนบนของร่างกาย)
6. มีการกอดรัดอย่างหนักแน่น
7. มีการสำเร็จความใคร่ ให้กันและกัน
8. มีการร่วมเพศ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน หมายถึงการที่ชายหญิงยอมรับในความใกล้ชิดทางร่างกายที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างชายหญิง โดยมีความสนิทสนมกัน เกี่ยวข้องกัน หรือมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งทางด้านร่างกาย จนถึงขั้นมีเพศสัมพันธ์หรือมีการร่วมเพศกันก่อนที่จะมีการสมรสกันอย่างเปิดเผยตามประเพณีนิยมในท้องถิ่น หรือก่อนการจดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย

3.2 สาเหตุของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานนั้น ไม่สามารถบอกสาเหตุได้ชัดเจน แต่มีส่วนประกอบสำคัญหลายอย่างประกอบกันซึ่งจากการศึกษาของ Kinsey (1953 อ้างถึงใน วัฒนา มหาราช, 2544) ซึ่งได้ศึกษา สาเหตุของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน พอสรุปได้ดังนี้

1. เป็นการตอบสนองความต้องการความปรารถนาทางเพศ
2. เป็นการตอบสนองความพอใจทางด้านร่างกายและจิตใจ
3. เป็นการพิสูจน์ว่ามีความสามารถทางเพศ
4. เป็นการปรับความต้องการทางเพศของทั้ง2ฝ่ายให้เข้ากันได้
5. เป็นการเตรียมก่อนเข้าสู่ภาวะการแต่งงาน
6. เป็นการเตรียมเทคนิคและความสามารถในการร่วมเพศก่อนการแต่งงาน
7. เป็นการรู้ความต้องการความปรารถนาและปัญหาของอีกฝ่ายหนึ่งก่อนการแต่งงาน

8. เป็นการทดสอบว่า ถ้าความสัมพันธ์ก่อนแต่งงานล้มเหลวไม่สามารถไปกันได้ในเรื่องเพศก็จะดีกว่าการมีปัญหาในเรื่องการปรับตัวในเรื่องเพศหลังจากแต่งงานแล้ว

9. เป็นการแสดงว่าบุคคลนั้นมีความต้องการทางเพศเป็นปกติธรรมดา (Heterosexualintercouse) ไม่ได้มีความผิดปกติทางเพศ เช่นรักร่วมเพศ

10. เป็นการทำความเข้าใจให้เกิดขึ้นว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน อาจนำไปสู่การแต่งงานได้ หรือเป็นการผูกมัดฝ่ายตรงข้ามได้

11. เป็นการกระทำตามความนิยมของสังคมปัจจุบัน เพื่อให้รู้สึกว่าคุณเองไม่ได้เป็นผู้ผิดปกติและกระทำเหมือนคนอื่นๆ ในสังคม

วิทยา นาควัชระ (2527) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ไว้ดังนี้

1. วัยรุ่นชอบทดลอง อยากรู้ อยากเห็น ดังนั้นจึงมีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

2. วัยรุ่นทนการอดอั้นของอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้ ซึ่งส่วนใหญ่ฝ่ายชายจะเป็นฝ่ายอดอั้นและฝ่ายหญิงก็ใจอ่อน

3. วัยรุ่นคิดว่าเป็นแฟชั่น เมื่อคบกันเป็นแฟนก็มีได้เสียกัน ยิ่งไปกว่านั้นบางคนยังบอกด้วยว่าไม่ได้เสียหยาอะไร

4. วัยรุ่นอยากได้ความรู้สึกเป็นเจ้าของซึ่งกันและกัน ซึ่งเกิดได้ทั้งฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย แต่หลังจากมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน กันแล้วความรู้สึกว่าจะเป็นเจ้าของ ซึ่งกันและกัน มีได้จริงหรือไม่

5. วัยรุ่นรู้สึกว่าตนเองมีค่าเป็นที่ต้องการของอีกฝ่ายหนึ่ง

6. วัยรุ่นมีแรงผลักดันจากฮอร์โมน และสัญชาตญาณของการสืบพันธุ์

วัฒนา มหาราช (2544) กล่าวว่าสาเหตุที่วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมีอยู่ 2 ประการ ได้แก่

1. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ไม่ใช่เรื่องเสียหยาอะไรเพราะเป็นการทดสอบว่าคุณสมรสจะสามารถปรับตัวเรื่องเพศสัมพันธ์เข้าหากันได้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชีวิตสมรสในอนาคต

2. เป็นการชี้ให้เห็นว่าเรื่องพรหมจรรย์ของผู้หญิงไม่ใช่เรื่องสำคัญเท่าใดนัก สิ่งสำคัญมากกว่านั้นคือความราบรื่นในชีวิตสมรส

3.3 ค่านิยมและทัศนคติทางเพศต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

อุมาวัลย์ จันทะแก้ว (2547) ได้ให้ความหมายของค่านิยมทางเพศว่า ค่านิยมทางเพศ หมายถึง ความเชื่อของบุคคลที่จะเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองชอบสนใจ และแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่จะมุ่งไปสู่การกระทำในเรื่องราวทางเพศด้านใดด้านหนึ่ง หรือทั้ง 4 ด้านซึ่งได้แก่ ลักษณะทางชีววิทยา ลักษณะทางสุขวิทยา ลักษณะพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ และลักษณะทางสังคมวิทยา

บุรพัต บัณฑิตวงษ์ (2547) กล่าวว่า ทัศนคติของวัยรุ่นต่อเรื่องเพศหมายถึง หมายถึง ระดับความมากน้อยของความรู้สึกในด้านบวกหรือลบของวัยรุ่นที่มีต่อเรื่องเพศ ความรู้สึกเหล่านี้ แสดงให้เห็นความแตกต่างด้วยว่า เห็นด้วย หรือ ไม่เห็นด้วยก็ได้ และทัศนคติไปในทิศทางใด ย่อมชี้นำการกระทำของบุคคลไปในทิศทางนั้นด้วย และเนื่องจากการแสดงพฤติกรรมทางเพศเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึก นั่นคือความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีต่อเรื่องเพศของวัยรุ่นจะช่วยให้วัยรุ่นสามารถที่จะปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในด้านต่างๆ ได้ถูกต้องและเหมาะสม แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าวัยรุ่นมีความรู้สึกที่ไม่ดีหรือทัศนคติที่ไม่ดีต่อเรื่องเพศย่อมส่งผลต่อ พฤติกรรมทางเพศที่อาจก่อให้เกิดปัญหาตนเองกับผู้อื่นได้

จากรายงานการทบทวนสถานการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรม ทางเพศของเด็กวัยรุ่น การเสริมสร้างทักษะชีวิตและการให้การศึกษาของสำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต พบว่า ทัศนคติของวัยรุ่น ในสถานศึกษาและโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า วัยรุ่นหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน (พิมพ์วัลย์ บุญมงคล, 2544) ส่วนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ร้อยละ 60 ของนักเรียนชายเห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานไม่ใช่เรื่องเสียหาย ในขณะที่นักเรียนหญิงร้อยละ 80.3-94.0 เห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นเรื่องน่าอาย (ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และคณะ, 2543) วัยรุ่นในระดับอุดมศึกษายอมรับการอยู่ด้วยกันโดยไม่หวังจะต้องแต่งงานกันในอนาคต นักศึกษาชายมีทรรศนะว่าการใช้ชีวิตร่วมกับผู้หญิงที่เป็นแฟน เป็นเพราะผู้หญิงเต็มใจ เป็นการอยู่ด้วยกันแบบไม่ผูกมัด พร้อมทั้งยุติความสัมพันธ์ได้ตลอดเวลา ในขณะที่วัยรุ่นระหว่างที่อยู่กับแฟนก็สามารถไปมีผู้หญิงอื่นได้ นักศึกษาชายยังมีทัศนคติว่าการมีแฟนและมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องของศักดิ์ศรี การไม่มีแฟนหรือมีแฟนแต่ไม่มีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องน่าอาย และมีร้อยละ 67 ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ในขณะที่นักศึกษาหญิงเองก็มีทัศนคติว่า การอยู่ร่วมกันเป็นเพราะความรัก มีความความสุขที่ได้อยู่ด้วยกันและไม่หวังแต่งงาน ที่ยอมเสียตัวก็เพราะตามใจแฟน อารมณ์พาไปและเมา ไม่รู้สึกกลัวว่าจะท้องหรือพ่อแม่จะรู้เพราะมองว่าความรักทำให้ทุกอย่างถูกต้องเสมอ และไม่ปิดกั้นตัวเองในการคบผู้ชายคนใหม่ การมีความสัมพันธ์กับผู้ชายพร้อมกันที่เดียวสองคนไม่ใช่เรื่องเสียหาย และมีนักศึกษาหญิงร้อยละ 9.8 ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ทั้งนักศึกษาชายและหญิงต่างก็มี

ทัศนคติว่าความบริสุทธิ์ของผู้หญิงไม่ใช่เรื่องสำคัญและถ้าท้องแล้วทำแท้งก็ไม่ใช่เรื่องผิด (โสพิน หนูแก้ว, 2545) ในนักเรียนหญิงชั้นมัธยมปลายก็มองว่า ถ้าตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจก็ควรมีบริการทำแท้ง (ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และคณะ, 2543) ในระดับอาชีวศึกษา พบว่า ร้อยละ 36.7 มองว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นสิทธิส่วนบุคคล ร้อยละ 27.2 เห็นว่าเป็นเรื่องเสียหาย นักศึกษาหญิงร้อยละ 85.6 เห็นด้วยกับการรักษานวลสงวนตัว นักศึกษาชายร้อยละ 30.3 เห็นว่าสามีสามารถมีภรรยาหลายคนได้ ในขณะที่นักศึกษาร้อยละ 8.3 เท่านั้นที่เห็นด้วย (ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และคณะ, 2543) วัยรุ่นในระบบการศึกษาระดับมัธยม พบว่า นักเรียนชายมีเจตคติเรื่องเพศเชิงลบ (เช่น ชายหญิงโอบกอดกันในที่สาธารณะเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ และการมีคู่รักหลาย ๆ คน ในเวลาเดียวกันเป็นเรื่องดี เป็นต้น) และรับรู้บทบาทเพศ (เช่น การแต่งงานคือการที่ผู้ชายเป็นฝ่ายเลือกผู้หญิง ผู้ชายสามารถมีภรรยาได้หลายคนในเวลาเดียวกัน เป็นต้น) น้อยกว่านักเรียนหญิง (ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และคณะ, 2543) อีกทั้งยังพบว่าประมาณครึ่งหนึ่งของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน โดยมักจะคบกันสองเดือนแล้วจึงมีเพศสัมพันธ์ คู่รักมักเป็นคนนอกโรงเรียน อาจมาจากโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียง ซึ่งพบกันตามดิสโก้ คาราโอเกะ เริ่มมองหาเพศตรงข้ามเมื่ออายุ 18-20 ปี และคิดแต่งงานอายุ 20-24 ปี โดยผู้หญิงจะมีความสัมพันธ์ทางเพศกับคู่รักยาวนานกว่าและคบเพียงคนเดียว ในขณะที่ผู้ชายจะคบผู้หญิงหลาย ๆ คน ความสัมพันธ์ทางเพศก็จะมีทั้งระยะสั้น คือ มีเพศสัมพันธ์ 1-2 ครั้ง ยาวนานประมาณ 1-2 เดือน หรือ 4-5 เดือน แล้วเลิกคบกันไป มักเกิดจากผู้หญิงเป็นฝ่ายเชิญชวนเริ่มต้นความสัมพันธ์ก่อน และความสัมพันธ์ทางเพศระยะยาวคือผู้ชายเป็นฝ่ายสนใจและคิดจะแต่งงานด้วยในอนาคต ระยะเวลาความสัมพันธ์จะมากกว่า 6 เดือนขึ้นไป การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงจะมีสองลักษณะ คือเกิดจากอารมณ์ความรู้สึกชอบและเป็นความสัมพันธ์ที่คำนึงถึงเรื่องเงินเป็นหลัก คู่กันอาจเป็นคนที่อยู่ในโรงเรียนหรือโรงงานเดียวกัน หรือต่างโรงเรียน ต่างโรงงาน สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง อยู่ก่อนแต่ง การอยู่ร่วมกันโดยไม่ได้แต่งงาน ของโสพิน หนูแก้ว (2545) พบว่าเหตุที่นักศึกษาอยู่ด้วยกัน นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ต่างก็ให้ความหมายที่แตกต่างกันคือ นักศึกษาชายให้ความหมายเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) เช็กส์ 2) ประหยัดและสะดวกสบาย โดยที่สองความหมายนี้นักศึกษาชายไม่ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับการแต่งงาน แต่การมาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเพราะตนเองได้รับประโยชน์จากการมีเพศสัมพันธ์ และ ความสะดวกสบายในชีวิตประจำวันที่ผู้หญิงแบ่งเบาภาระงานบ้าน รวมถึงประหยัดค่าใช้จ่าย 3) รักจริง นักศึกษาชายกลุ่มนี้มีความรักจริงใจต่อแฟนและมีแนวคิดเกี่ยวกับการแต่งงาน แต่ก็มี ความไม่แน่ใจว่าจะเป็นไปได้เพราะเงื่อนไขหลายๆประการ เช่น พ่อแม่ไม่ยอมรับ หรือเรียนจบไม่พร้อมกัน เป็นต้น ส่วนนักศึกษาหญิง จะให้ความหมายในลักษณะของความรักจริง แต่ไม่หวังที่จะแต่งงานด้วย แต่ที่มาอยู่ด้วยกันกับคนรักก็เพราะมีความรักต่อแฟน แม้ว่าจะมีความปรารถนาอยาก

ที่จะแต่งงานด้วยแต่ด้วยประสบการณ์เคยเห็นคู่อื่นๆที่ต้องเลิกกันไปก่อนจะเรียนจบหรือเรียนจบแล้วก็ต้องแยกย้ายกันกลับบ้านหรือไปทำงานคนละที่ พวกเขาจึงพยายามปลอบใจตนเองและไม่คาดหวังถึงอนาคตมากเกินไป โดยพยายามรักษาความสัมพันธ์นี้ให้ยาวนานที่สุด แม้ว่าจะต้องเลิกกันก็ขอให้เรียนจบก่อน

และจากผลการศึกษาที่กล่าวมาทำให้ทราบได้ว่า ลักษณะของการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันทั้งจากนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ไม่ได้เป็นการทดลองอยู่ด้วยกันก่อนการตัดสินใจแต่งงานเหมือนสังคมอเมริกัน และขณะเดียวกันก็ไม่ได้เป็นลักษณะของการอยู่ด้วยกันหรือมีครอบครัวโดยไม่ต้องแต่งงานของชาวยุโรปด้วย ดังนั้นจึงจัดได้ว่าลักษณะการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนรักของนักศึกษาถือเป็นรูปแบบทางเลือกของวิถีการดำเนินชีวิต (Alternative lifestyles) ของนักศึกษากลุ่มที่ใช้ชีวิตดังที่กล่าวมา ซึ่งกระบวนการมาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน (โสพิน หมูแก้ว, 2545) คือ

1. ขั้นเป็นแฟนแต่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน การมีเพศสัมพันธ์ระหว่างกันเป็นเงื่อนไขสำคัญนำไปสู่ขั้นตอนที่สอง
2. ขั้นการอยู่ด้วยกันเป็นครั้งคราว โดยต่างฝ่ายต่างมีห้องพักของตัวเองแต่ละมาค้างด้วยกันบ้างในบางครั้ง เงื่อนไขที่ทำให้ย้ายไปอยู่ร่วมกันอย่างถาวรในนักศึกษาชายได้แก่เงื่อนไขทางด้านอารมณ์ คือ ต้องการมีคนเข้าใจและเป็นความต้องการของผู้หญิง ส่วนเงื่อนไขทางด้านเศรษฐกิจ คือ ประหยัดค่าใช้จ่าย ขณะที่เงื่อนไขทางด้านอารมณ์ของนักศึกษาหญิง คือ ต้องการมีความสัมพันธ์กับคนรักลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นและต้องการความเห็นใจจากแฟนและมีเงื่อนไขแรงกดดันจากสังคม

3. ขั้นการอยู่ร่วมกันอย่างถาวร ซึ่งการที่พวกเขาจะสามารถธำรงวิถีชีวิตแบบนี้ต่อไปได้ต้องมีวิธีการจัดการหรืออธิบายความสมเหตุสมผลในการกระทำต่อผู้ชมทางสังคมที่มีปฏิกริยาในทางที่เป็นลบโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อบุคคลนัยสำคัญ

ในส่วนของจังหวัดขอนแก่นนั้น จากรายงานการศึกษา การป้องกันและลดการติดเชื้อเอชไอวีในวัยรุ่นและเยาวชนในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : พื้นที่จังหวัดขอนแก่น ระยะที่ 1 ของ มานพ คณะโด (2548) โดยประชากรกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษาและอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 1,333 ราย พบว่า นักเรียน 4 ใน 5 เห็นว่าควรมีเพศสัมพันธ์เมื่อมีอายุเพิ่มมากขึ้น กว่าร้อยละ 70 ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างยอมรับว่าเป็นธรรมดาที่จะมีเพศสัมพันธ์กับคนรัก กว่าครึ่งหนึ่งยอมรับว่าเป็นธรรมดาที่จะมีเพศสัมพันธ์กับกิ๊ก และอีก 1 ใน 3 เห็นว่าเป็นธรรมดาหากจะมีการเปลี่ยนคู่นอน นักเรียนตัวอย่างเพียง 1 ใน 4 ที่ยอมรับว่ากลุ่มของตัวเองไม่มีกิ๊กเลย แต่กว่าร้อยละ 50 ยอมรับว่ากลุ่มของตัวเองมีพฤติกรรมเปลี่ยนคู่นอน นักเรียนร้อยละ 40 ประเมินว่าตนเองไม่ใช่กลุ่มเสี่ยงต่อ

โรคเอดส์และเพศสัมพันธ์ กว่าร้อยละ 90 ประเมินว่าตนเองมีความรู้เรื่องโรคเอดส์ แต่มีเพียง 3 ใน 4 ที่มั่นใจว่าจะสามารถนำความรู้ที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ด้านอิทธิพลที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศนั้น พบว่า เพื่อนมีอิทธิพลมากที่สุดด้วยการชักชวนให้ลองมีเพศสัมพันธ์ สื่อบันเทิงมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ถึงร้อยละ 62 นักเรียนร้อยละ 20.3 เกิดอาการอยากเลียนแบบเพศสัมพันธ์ตามสื่อที่ได้พบเห็น และ 2 ใน 5 พบว่าสื่อมีส่วนกระตุ้นให้อยากมีเพศสัมพันธ์ นักเรียนที่ตกเป็นตัวอย่างเคยรับข้อมูลเรื่องเพศสัมพันธ์จากเพื่อนถึง 4 ใน 5 เพื่อนมีส่วนสำคัญที่จะถ่ายทอดข้อมูลไปยังเพื่อนซึ่งข้อมูลนั้นมีทั้งที่ถูกและที่ผิด นักเรียนกว่าร้อยละ 10 ดูหนังสือไปมากกว่าสัปดาห์ละครั้ง โดยในจำนวนนี้ครึ่งหนึ่งดูทุกวัน ในขณะที่ร้อยละ 16 ดูวีซีดีไปมากกว่าสัปดาห์ละครั้งร้อยละ 7 ดูทุกวัน นักเรียนเสาะหาและใช้อินเตอร์เน็ตเพื่อกิจกรรมทางเพศถึงร้อยละ 86.9 ในจำนวนนี้ใช้มากกว่าสัปดาห์ละครั้งร้อยละ 19.7 และใช้ทุกวันร้อยละ 7.7

นักเรียนที่ตกเป็นตัวอย่าง พบว่ามีเพศสัมพันธ์แล้ว ร้อยละ 39.4 เมื่ออายุ 15 ปีนักเรียนมีเพศสัมพันธ์ถึง 1 ใน 3 และอายุ 20 ปีเพศสัมพันธ์แล้วถึง 2 ใน 3 ขณะเดียวกัน เมื่ออายุ 22 ปี ซึ่งใกล้จบการศึกษาพบว่ามีเพศสัมพันธ์แล้วกว่าร้อยละ 80 อายุที่เริ่มมีเพศสัมพันธ์พบว่าส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-17 ปี โดยมีฐานของอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอยู่ที่ 16 ปี อายุต่ำสุดที่มีเพศสัมพันธ์ในเพศชาย คือ 7 ปี อายุต่ำสุดที่มีเพศสัมพันธ์ในเพศหญิงคือ 12 ปี คู่เพศสัมพันธ์นั้นส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์กับแฟน เพศหญิงถึงร้อยละ 13.2 ที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคนอื่นที่ไม่ใช่แฟน และเพศชายถึงร้อยละ 26.9 และนักเรียนมีเพศสัมพันธ์กับคนรู้จักผิวเผินหรือเพิ่งรู้จักกับคนแปลกหน้าถึงร้อยละ 24.5 นักเรียนขายบริการถึงร้อยละ 5.6 และมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกันกว่าร้อยละ 9 สาเหตุของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก เพื่อต้องการหารายได้ร้อยละ 2.7 มีเพศสัมพันธ์เนื่องจากเมาสุราร้อยละ 24.1 ถูกบีบบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 10.8 นักเรียนมีความรู้สึกสนุกและมีความสุขกับเพศสัมพันธ์ร้อยละ 22.3 ความรู้สึกผิดต่อการที่ได้มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควรร้อยละ 11.3 โดยรวมพบว่าความรู้สึกสนุกและมีความสุขกับเพศสัมพันธ์นั้นเพศชายมีมากกว่าเพศหญิงถึง 3 เท่า ขณะเดียวกันความรู้สึกผิดต่อการที่ได้มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร เพศหญิงมีมากกว่าเพศชายถึง 2 เท่า และเป็นที่น่าสังเกตว่า ในการมีเพศสัมพันธ์นั้น นักเรียนใช้ถุงยางอนามัยเพียงร้อยละ 8.4 เท่านั้น

ในรอบปีที่ผ่านมานักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วยังคงมีเพศสัมพันธ์อยู่ถึงร้อยละ 82.7 โดยสัดส่วนเป็นเพศชายร้อยละ 80 และเพศหญิงสูงกว่าถึงร้อยละ 86.4 ในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมาพบว่ายังคงมีเพศสัมพันธ์ และพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดถึง 4 ใน 5 ประมาณครึ่งหนึ่งมีเพศสัมพันธ์ทางปาก กว่าร้อยละ 10 ที่มีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก นักเรียนร้อยละ 58 ยังคงดื่มสุราก่อนมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 16.9 เพศชายร้อยละ 70 และเพศหญิงมีอยู่ร้อยละ 40

เพศชายเพศติดก่อนมีเพศสัมพันธ์ และร้อยละ 34.9 ชายมากกว่าหญิง 2 เท่า และนักเรียนมีคู่เพศสัมพันธ์มากกว่า 1 คน อีกทั้งยังพบว่า นักเรียน 3 ใน 4 เคยปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์กลุ่มที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วเคยปฏิเสธเพียงร้อยละ 9.1 เท่านั้นซึ่งอาจสะท้อนว่า เมื่อพฤติกรรมเกิดขึ้นในครั้งแรกก็มักปล่อยให้ล่วงเลยในครั้งถัดมาโดยไม่มีการปฏิเสธ เป็นที่น่าสังเกตว่าสัดส่วนในการปฏิเสธในกลุ่มนักเรียนทั่วไปเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย แต่เมื่อมีเพศสัมพันธ์สัดส่วนการปฏิเสธเพศชายกลับสูงกว่าเพศหญิง เหตุผลของการปฏิเสธในเพศชายมาจากอาการเหนื่อยล้าและเจ็บไข้ไม่สบาย ส่วนเหตุผลการปฏิเสธในเพศหญิงคืออยู่ระหว่างการมีประจำเดือน เน้นน้อย และกลัวการตั้งครรภ์ เมื่อมีเพศสัมพันธ์พบว่า 2 ใน 3 ใช้วิธีการป้องกันผลที่จะตามมาด้วยการหลั่งภายนอกร้อยละ 82.5 ใช้ถุงยางอนามัยและร้อยละ 58.6 กินยาคุมกำเนิดร่วมกับการใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความวิตกกังวลเรื่องการตั้งครรภ์มากกว่าการติดเชื้อเอชไอวี อย่างไรก็ดี มีนักเรียนที่เคยถูกข่มขืนถึงร้อยละ 3 มีนักเรียนที่เคยตั้งครรภ์หรือทำให้ผู้อื่นตั้งครรภ์ร้อยละ 8.3 และร้อยละ 40 เคยมีประสบการณ์ความเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากเพศสัมพันธ์

4. บริบททางสังคมของนักศึกษา

จากที่กล่าวไว้ในตอนต้นว่า การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสัมภาษณ์นักศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวนทั้งหมด 300 คนจาก 3 สถาบันการศึกษา สถาบันละ 100 คน โดยแบ่งเป็นนักศึกษาชาย 50 คน นักศึกษาหญิง 50 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษา จากการสร้างแบบสอบถามแบบปลายเปิดและการสัมภาษณ์ ไปพร้อมๆ กันในลักษณะของการพูดคุยแบบเป็นกันเอง ส่วนกรณีที่มีคำถามนอกเหนือจากแบบสอบถามส่วนใหญ่แล้วผู้วิจัยมักจะทำการศึกษาสัมภาษณ์นักศึกษาเป็นรายกลุ่มมากกว่ารายบุคคล ซึ่งจากการศึกษาบริบททางสังคมของนักศึกษาพบว่า

4.1 ระดับการศึกษาของบิดามารดา

4.1.1 สถาบันการศึกษาแห่งที่ 1 พบว่า

ในนักศึกษาชาย บิดามีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่ปริญญาเอก ระดับการศึกษาที่มากที่สุดของบิดาคือ ระดับปริญญาตรี รองลงมาคือปริญญาโท และประถมศึกษาปีที่ 4 ตามลำดับ ส่วนมารดานั้นมีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่ปริญญาโท ระดับการศึกษาที่มากที่สุดของมารดา คือ ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และประถมศึกษาปีที่ 4 ตามลำดับ

ในนักศึกษาหญิง บิดามีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่ระดับปริญญาโท ระดับการศึกษาที่มากที่สุดของบิดาคือ ระดับปริญญาตรี รองลงมาคือ ประถมศึกษาปีที่ 4 และปริญญาโท ตามลำดับ ส่วนมารดานั้นมีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่ปริญญาเอก ระดับการศึกษาที่

มากที่สุดของมารดา คือระดับปริญญาตรี รองลงมาคือ ปวส. กับ ประถมศึกษาปีที่ 6 (มีจำนวนเท่ากัน) และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนน้อยที่สุด ตามลำดับ

4.1.2 สถาบันการศึกษาแห่งที่ 2 พบว่า

ในนักศึกษาชาย บิดามีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่ปริญญาโท ระดับการศึกษาที่มากที่สุดของบิดาคือ ระดับปริญญาตรี รองลงมาคือ ประถมศึกษาปีที่ 4 กับ มัธยมศึกษาปีที่ 6 (มีจำนวนเท่ากัน) และน้อยที่สุดคือ ประถมศึกษาปีที่ 6 ตามลำดับ ส่วนมารดานั้นมีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่ปริญญาโท ระดับการศึกษาที่มากที่สุดของมารดา คือ ปริญญาตรี กับ ประถมศึกษาปีที่ 4 (มีจำนวนเท่ากัน) รองลงมา คือ ประถมศึกษาปีที่ 6 ตามลำดับ

ในนักศึกษาหญิง บิดามีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่ปริญญาตรี ระดับการศึกษาที่มากที่สุดของบิดา คือ ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาคือ ปริญญาตรี กับ มัธยมศึกษาปีที่ 6 (มีจำนวนเท่ากัน) และน้อยที่สุดคือ ประถมศึกษาปีที่ 6 ตามลำดับ ส่วนมารดานั้นมีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่ระดับปริญญาตรี ระดับการศึกษาที่มากที่สุดของมารดา คือ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 กับ ประถมศึกษาปีที่ 6 และ ประถมศึกษาปีที่ 4 (มีจำนวนเท่ากัน) รองมาคือระดับปริญญาตรี และ ปวส. ตามลำดับ

4.1.3 สถาบันการศึกษาแห่งที่ 3 พบว่า

ในนักศึกษาชาย บิดามีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่ปริญญาโท ระดับการศึกษาที่มากที่สุดของบิดาคือ ระดับ ประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาคือ ปริญญาตรี และ ประถมศึกษาปีที่ 6 ตามลำดับ ส่วนมารดานั้น มีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่ระดับ ปริญญาตรี ระดับการศึกษาที่มากที่สุดของมารดา คือระดับ ประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาปีที่ 6 และ ปริญญาตรี ตามลำดับ

ในนักศึกษาหญิง บิดามีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่ ปริญญาตรี ระดับการศึกษาที่มากที่สุดของบิดาคือ ประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาปีที่ 6 และ ปริญญาตรี ตามลำดับ

ส่วนมารดานั้น มีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดปริญญาตรี ระดับการศึกษาที่มากที่สุดของมารดา คือระดับ ประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาคือ ประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามลำดับ

เมื่อนำทั้ง 3 สถาบันมาเปรียบเทียบกันก็พบว่า ในสถาบันการศึกษาแห่งที่ 1 ระดับการศึกษาของบิดามารดาของนักศึกษาสูงที่สุดที่ปริญญาเอก ทั้งบิดาและมารดาการศึกษาระดับปริญญาตรีมีจำนวนมากกว่า ทุกสถาบัน ในสถาบันแห่งที่ 2 และสถาบันแห่งที่ 3 มีระดับการศึกษาของบิดามารดา จบชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุดในทุกสถาบัน และ เมื่อนำนักศึกษายมาเทียบ

นักศึกษาหญิง จากจำนวนนักศึกษาทั้งหมด พบว่า ในนักศึกษาชาย ทั้งบิดาและมารดาจบปริญญาตรีมากที่สุด ส่วนในนักศึกษาหญิงทั้งบิดาและมารดาต่างก็จบชั้นประถมศึกษา 4 มีจำนวนมากที่สุด

4.2 เศรษฐกิจภายในครอบครัว

ด้านฐานะทางบ้าน หรือ เศรษฐกิจภายในครอบครัวนักศึกษาหญิงและชาย ได้ข้อมูลว่า ต่างก็มีฐานะปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าระดับการศึกษาของบิดามารดาจะมีระดับการศึกษาที่สูงหรือต่ำ เพราะมีนักศึกษาบางคนก็ให้ข้อมูลว่าถึงแม้ระดับการศึกษาของบิดามารดาจะมีระดับการศึกษาที่สูง แต่ฐานะทางบ้านก็ยังอยู่ชั้นปานกลาง แต่บางคนก็กลับตรงข้ามถึงแม้ว่าการศึกษาของบิดามารดาจะมีระดับการศึกษาในระดับต่ำ เช่น ชั้นประถมศึกษา 4 แต่ก็มีฐานะทางบ้านในชั้นดี ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดามีความสัมพันธ์ที่ไม่แน่นอนกับ เศรษฐกิจภายในครอบครัวของนักศึกษา

4.3 เขตพื้นที่การศึกษา หรือ สถานศึกษา (ชุมชนเมือง หรือ ชนบท)

ในมหาวิทยาลัยทั้ง 3 สถาบันการศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่จะมาจาก สถานศึกษา หรือเขตพื้นที่การศึกษาเดิมอยู่ในเขตเมือง ถึงแม้ว่านักศึกษบางส่วนจะมาจากต่างจังหวัด แต่ก็ยังมาจากเขตพื้นที่การศึกษาในเขตเมืองอยู่ดีและนักศึกษาหญิงและชายน้อยคนที่มาจากเขตพื้นที่การศึกษาชนบท

นักศึกษาที่มาจากเขตพื้นที่การศึกษา หรือ สถานศึกษา (เขตเมือง) มากสุด คือ นักศึกษาหญิงใน นักศึกษาสถาบันแห่งที่ 1 น้อยสุดคือนักศึกษาชายในสถาบันแห่งที่ 1 ส่วนนักศึกษาที่มาจากเขตพื้นที่การศึกษา หรือ สถานศึกษา (เขตชนบท) นั้น มากที่สุดคือนักศึกษาชายในสถาบันแห่งที่ 1 และ นักศึกษาหญิงใน สถาบันแห่งที่ 3 ส่วนน้อยสุดคือนักศึกษาหญิงในสถาบันแห่งที่ 1

4.4 วัฒนธรรมทางสังคม และทฤษฎีเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของสังคม

วัฒนธรรมทางสังคม และทฤษฎีเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของสังคม พบว่ามีอยู่ 3 กลุ่มคือ กลุ่มแรกมองว่าเป็นเรื่องที่ไม่ดี ยังไม่เป็นที่ยอมรับ และถ้าหากเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้น ภายในสังคมก็จะมีกรณีพิพาทกันด้วย อีกกลุ่มต่อมาก็คือกลุ่มที่มองว่าเป็นเรื่องปกติ โดยให้เหตุผลของ ความเคยชิน ยกตัวอย่างเช่น แต่ก่อนนี้สังคมอาจจะยังรับไม่ได้กับเรื่องแบบนี้ แต่พอเริ่มมีเหตุการณ์ลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นบ่อยครั้ง จากเรื่องที่ไม่เป็นปกติ นานวันเข้าก็จะชินและกลายเป็นเรื่องปกติไป และกลุ่มสุดท้ายคือ กลุ่มที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนักศึกษา กลุ่มนี้จะให้เหตุผลของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

และพบว่า กลุ่มที่มองว่าเป็นเรื่องปกติมีจำนวนมากที่สุด เห็นได้ว่า ในสังคมที่เป็นผู้ใหญ่จะมองเรื่องนี้ไม่ดี แต่วัยรุ่นหรือนักศึกษามีมุมมองที่ไม่คล้อยตามสังคมของผู้ใหญ่ อีกทั้งยังพบว่าวัฒนธรรมทางสังคมและทัศนคติการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานในสังคมในปัจจุบัน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีกด้วย

4.5 สาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนักศึกษา

สาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนักศึกษา พบว่า 5 อันดับแรกของนักศึกษารวมทั้งหมด คิดว่าเป็นสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนักศึกษา มากที่สุดนั้น นักศึกษาชายให้อิทธิพลของ สื่อเป็นอันดับแรก อันดับที่สองคือ ความอยากรู้อยากลอง สังคมสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องธรรมชาติและ ค่านิยม ตามลำดับ นักศึกษาหญิง ให้สื่อมาเป็นอันดับแรก อยากรู้อยากลอง สังคมสิ่งแวดล้อม ค่านิยม และ ความห่างไกลจากผู้ปกครอง ตามลำดับ และจากศึกษาในครั้งนี้ มีนักศึกษาเพียง 3 คนเท่านั้นจากจำนวนของนักศึกษาทั้งหมดที่คิดว่าสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนักศึกษาคือ ขาดศีลธรรม

จากที่กล่าวมาข้างต้น หนึ่งในสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนักศึกษาคือ ขาดศีลธรรม แล้วหลักของศีลธรรมมีบทบาทมากน้อยเพียงใดต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนักศึกษา นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจหลักของศีลธรรม เครื่องวัดต่อหลักของศีลธรรมเพียงใด และมีทัศนคติเช่นไรต่อศีลธรรม ซึ่งของหลักศีลธรรมนั้น ดังจะกล่าวในบทต่อไป